

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	501
Land:	Gaza-Vestbredden
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Palestina – Gaza. Säkerhetssituationen, den humanitära situationen och gränsovergången i Rafah
Udgivet:	16. december 2021
Optaget på baggrundsmaterialet:	12. januar 2022

Palestina – Gaza

Säkerhetssituationen, den humanitära situationen
och gränsövergången i Rafah

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning. Migrationsverkets system för landinformation, Lifos, fortsätter att vara den plats där rapporter publiceras.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets ståndpunkt i en viss fråga och Migrationsverket har inte för avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Landinformation: Palestina – Gaza: Säkerhetssituationen, den humanitära situationen och gränsövergången i Rafah

2021-12-16, version 1.2

Rapporten är utgiven av Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2021.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Tidigare versioner av rapporten	5
1.2	Kort om Gaza	6
2	Säkerhetssituationen i Gaza	7
2.1	Bakgrund	7
2.2	Konflikten våren 2021	9
2.2.1	Inledningen till konflikten	9
2.2.2	Konfliktens förlopp i Gaza	10
2.2.3	Konflikten på Västbanken och i Israel	12
2.2.4	Konfliktens intensitet och civila offer	12
2.2.5	Konfliktens militära konsekvenser	13
2.2.6	Konfliktens konsekvenser för civilbefolkningen	14
2.2.7	Säkerhetssituationen i Gaza efter vapenvilan	15
2.3	Analys och bedömning av säkerhetssituationen	16
3	Gazas humanitära situation	18
3.1	Humanitära konsekvenser av konflikten i maj	19
3.2	Den humanitära situationen för barn	22
3.3	Analys och bedömning av den humanitära situationen	24
4	Gränsövergången i Rafah	25
4.1	Bakgrund: Rafah-övergången	25
4.2	Rafah 2020–2021	26
4.3	Analys och bedömning av Rafah	28
	Källförteckning	29
	Elektroniska källor	29
	Otryckta källor	37

1 Inledning

I maj 2021 utbröt en ny militär konfrontation mellan Hamas och Israel som utspelade sig i Gaza under elva dagar. Upptakten till konflikten var oroligheter som skedde i Jerusalem och som sedan spred sig till Västbanken och områden inne i Israel. Sedan 21 maj råder en vapenvila i Gaza men tillfälliga uppblossningar av våld har skett sedan dess, samtidigt som situationen i Jerusalem och på Västbanken fortsätter att vara instabil.

Denna rapport handlar om Gazas säkerhetssituation, den humanitära situationen och om gränsövergången i Rafah. Den är en uppdatering av tidigare rapport (se nedan) eftersom säkerhetsläget förändrats sedan dess och även påverkat den humanitära situationen. Informationen är framförallt hämtad från öppna källor men ett antal primärkällor har även konsulterats genom intervjuer eller via e-post.

Migrationsanalys har främst undersökt säkerhetssituationen i Gaza med fokus på faktorer av relevans för den rättsliga bedömningen av säkerhetsläget, som görs av Migrationsverkets rättsavdelning. Därför beskrivs konfliktutvecklingen, konfliktens intensitet, offer för konflikten och konfliktens påverkan på civilbefolkningen.

Sverige erkände Palestina år 2014. När Palestina används i rapporten avser det Västbanken, östra Jerusalem inkluderat, samt Gaza.

1.1 Tidigare versioner av rapporten

Tidigare version av denna rapport, 1.1, har avpublicerats i samband med uppdateringen. I Migrationsverkets databas Lifos finns även en rapport från april 2021 som främst berör säkerhetsläget innan eskaleringen, dvs. perioden 2018–2020.

Version	Titel	Datum	Lifos rapportnummer
1.1	Landinformation: Palestina – Gaza: Säkerhetsläget, den humanitära situationen och gränsövergången i Rafah (avställd)	2021-06-23	45647

Vid sidan av ovannämnda rapporter finns även Lifosrapporten [Situationen i Palestina – Västbanken och Gaza](#) från 2019, som innehåller äldre men mer detaljerad och omfattande information om den humanitära situationen i Västbanken och Gaza och om gränsövergången i Rafah.

1.2 Kort om Gaza

Gaza är ett mycket tätbefolkat område med en befolkning på drygt 2,2 miljoner på en yta av 365 km², och med en av världens snabbast växande befolkningar.¹ Gaza styrs av den militanta islamistiska gruppen *Hamas*, till skillnad från Västbanken som styrs av den Fatah-ledda *Palestinska myndigheten* (PA). De båda palestinska rörelserna är i konflikt med varandra sedan Hamas tog makten i Gaza år 2007, trots flera försök till försoning.²

Israel upprätthåller en blockad av Gaza sedan Hamas maktövertagande som innebär att de kontrollerar Gazas alla land-, luft- och havsgränser, förutom den i söder (*Rafah*) som kontrolleras av Egypten (i samordning med Israel).³ Israel kontrollerar också in- och utförsel av varor och gods, inklusive sjukvårdsmaterial och mediciner, samt in- och utresa för personer från Gaza via gränskontrollen *Erez*. Egypten har också under åren ålagt restriktioner för framförallt utresa från Gaza till Egypten, vilket ytterligare begränsat palestiniernas rörelsefrihet.⁴

Hamas upprätthåller ett auktoritärt styre i Gaza och reell opposition tillåts inte.⁵ Den auktoritära kontrollen har en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna för kvinnor, politiskt oppositionella, hbtqi-personer, journalister m.fl. samt på religionsfriheten och yttrandefriheten.⁶

För mer fakta och bakgrund om Gaza hänvisas till Lifosrapporten [Situationen i Palestina – Västbanken och Gaza](#).

¹ Britannica, *Gaza Strip – Introduction and Quick Facts* samt *Geography*, 2020-09-10, [url](#) (Hämtad 2021-03-08)

² Migrationsverket, Lifos, *Situationen i Palestina – Västbanken och Gaza*, 2019-05-22, s. 36–38, [url](#) (Hämtad 2021-03-08)

³ Intervju med EUBAM Rafah, Tel Aviv, 2019-02-12; The Washington Institute, *The New Triangle of Egypt, Israel, and Hamas*, 2014-01-17, [url](#) (Hämtad 2021-06-14); Utrikespolitiska Institutet (UI), Landguiden, *Palestina – Modern historia*, 2021-02-24, [url](#) (Hämtad 2021-03-08)

⁴ Migrationsverket, Lifos, s. 64–65

⁵ Freedom House, *Gaza Strip: Freedom in the World 2021 Country Report*, 2021-03-03, [url](#) (Hämtad 2021-06-09): Mindre partier, som *Islamiska Jihad*, *Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP)*, *Democratic Front for the Liberation of Palestine (DFLP)* och en fraktion av Fatah som motsätter sig president Abbas, tolereras i olika grad. Enligt Freedom House är Fatah-anhängare som tillhör Abbas fraktion utsatta för förföljelse i Gaza. För mer information om situationen för de mänskliga rättigheterna i Gaza, se aktuella MR-rapporter från Amnesty International, Freedom House, Human Rights Watch, United States Department of States mfl.

⁶ Migrationsverket, Lifos, 2019-05-22, s. 53 ff; Freedom House, *Gaza Strip: Freedom in the World 2021 Country Report*, 2021-03-03

2 Säkerhetssituationen i Gaza

2.1 Bakgrund

I Gaza har flera militära konflikter mellan Israel och Hamas utspelats sedan Hamas maktövertagande av Gaza: år 2008/2009, 2012 och 2014, varav den sista var den mest omfattande med över 2 300 palestinska dödsoffer, dock förhållandevis få israeliska.⁷

Perioden 2014 till maj 2021 har kännetecknats av ett säkerhetsläge med återkommande men vanligen kortvariga och mindre våldsutbrott samt protester längs gränsstängslet mot Israel. Eskaleringar har skett i form av raketbeskjutningar från Hamas väpnade gren, *al-Qassambri-gaderna*, eller *Palestinska islamiska jihad (PIJ)* in i Israel. Dessa är ofta (men inte alltid) motiverade av eller i protest mot en politisk händelse eller agerande från Israel. Israel besvarar vanligen dessa med luftangrepp i Gaza, främst mot militära mål, vilket oftast orsakar främst materiella skador men emellanåt även civila offer. Dessa tillfälliga våldsutbrott slutar generellt i en vapenvila mellan Hamas och Israel, som sedan bryts av ytterligare en mindre eskalering. Ingen långvarig vapenvila eller framförhandlad fredlig lösning finns eller har funnits.⁸

Vid sidan av detta sker incidenter där israelisk militär och säkerhetsstyrkor beskjuter palestinier i de så kallade åtkomstbegränsade områdena (*Access Restricted Areas - ARA*). Dessa utgörs av områden ca 300 meter in i Gaza, nära stängslet mot Israel, samt av områden i havet utanför Gazas kust, vilka Israel anser utgöra en buffertzona. Beskjutningar i ARA-områden ökade avsevärt mellan 2017 och 2021.⁹

⁷ Migrationsverket, Lifos, s. 48

⁸ United States Department of States (USDOS), *2020 Country Reports on Human Rights Practices: West Bank and Gaza*, s. 4, 2021-05-12, [url](#) (Hämtad 2021-06-08); International Crisis Group, *Beyond Business as Usual in Israel-Palestine*, 2021-08-10, s. 3–4, [url](#) (Hämtad 2021-10-25)

⁹ Områdets utbredning kan dock variera eftersom Israel bestämmer dess omfattning och vid givna tillfällen utökar eller begränsar den tillåtna fiskezonen, ofta i samband med den politiska utvecklingen: begränsningar sker ofta efter våldsutbrott och lättas efter samtal om vapenvila. Migrationsverket, Lifos, s. 48–49; Gisha, *Closing In – Life and Death in Gaza's Access Restricted Areas*, aug. 2018, [url](#) (hämtad 2021-03-30); OCHA, *Gaza Strip: Critical Humanitarian Indicators/Protection*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-06-08)

Under 2018–2019¹⁰ pågick återkommande palestinska protester i Gaza längs stängslet mot Israel. Protesterna som gick under namnet *Great March of Return*¹¹ var oftast fredliga men inkluderade även våldsamma inslag.¹² Till och från skedde även raketbeskjutningar in i Israel från palestinska väpnade grupper samt israeliska flyganfall i Gaza mot främst militära mål.¹³

Protesterna möttes av Israel med beskjutningar, ofta med skarp ammunition, även i situationer där demonstranterna inte utgjorde någon påtaglig risk för de israeliska säkerhetsstyrkorna.¹⁴ Detta ledde till ett stort antal skadade och dödade palestinier, i alla fall initialt. Vid ett enskilt tillfälle, den 14 maj 2018, dödades 60 palestinier av israelisk militär (*Israeli Defence Forces - IDF*).¹⁵

År 2018 uppvisade det högsta antalet incidenter och offer för konflikten i Gaza sedan konflikten 2014.¹⁶ Enligt den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem dödades totalt 190 palestinier i samband med protesterna år 2018, vilket inkluderade 41 barn. Av de 190 var 149 fredliga demonstranter.¹⁷ Antalet skadade och dödade minskade under 2019 och protesterna fortsatte i lägre omfattning för att mot slutet av året nästan avta helt. När sedan coronapandemin drabbade Gaza ställdes demonstrationerna in under större delen av 2020.¹⁸

För mer information om säkerhetssituationen i Gaza 2018–2019, se Migrationsanalys rapport [Landinformation: Palestina – Säkerhetsläget i Gaza och gränsövergången i Rafah](#).

¹⁰ Med början 30 mars 2018, se mer i Migrationsverket, Migrationsanalys, *Landinformation: Palestina – Säkerhetsläget i Gaza och gränsövergången i Rafah*, 2021-04-29, [url](#) (Hämtad 2021-12-03)

¹¹ Ytterligare orsaker var att USA drog tillbaka sitt ekonomiska stöd till FN-organet för palestinska flyktingar, UNRWA. Man protesterade även mot den elvaåriga Gazablockaden och dess humanitära konsekvenser, mot Israels ockupation av Västbanken samt mot att palestinska flyktingar nekas rätten att återvända till Palestina. Migrationsverket, Lifos, s. 48–49; Bram Wispelwey & Yasser Abu Jamei, "The Great March of Return: Lessons from Gaza on Mass Resistance and Mental Health", i *Health and Human Rights Journal*, vol. 22/1, juni 2020, s. 179–186, [url](#) (Hämtad 2021-06-03)

¹² Demonstrationerna var arrangerade av civilsamhället och skedde framförallt på fredagar då uppemot tusentals palestinier samlades vid gränsstängslet. Hamas har dock haft inflytande över demonstrationerna och periodvis uppmuntrat protesterna, och vid andra tillfällen försökt hålla folk borta från att delta i dem, för att inte provocera Israel vid tider av förhandlingar. Home Office, *Report of a Home Office Fact-Finding Mission Occupied Palestinian Territories: freedom of movement, security and human rights situation*, mars 2020, s. 56, [url](#) (Hämtad 2021-03-29)

¹³ Migrationsverket, Lifos, s. 49–50; Commissariat Général Aux Réfugiés et aux Apatrides (CGRS), *COI Focus, Territoire Palestinien - Gaza Situation Sécuritaire*, 2020-10-05, s. 9, [url](#) (Hämtad 2021-03-09)

¹⁴ Israel har anklagats, bl.a. i en FN-utredning, för att ha använt övervåld mot demonstranterna på en nivå som når upp till krigsbrott eftersom man avsiktligt skjutit på civila med skarp ammunition och därmed också dödat barn, journalister och sjukvårdspersonal, trots att dessa tydligt kunde identifieras. Se Migrationsverket, Lifos, s. 51.

¹⁵ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2020: Israel and Palestine – events of 2019*, 2020-01-14, [url](#) (Hämtad 2021-03-23); Amnesty International, *Israel and Occupied Palestinian Territories 2019*, 2020-02-18, [url](#) (Hämtad 2021-03-30)

¹⁶ Migrationsverket, Lifos, s. 49–52; Britannica, *Gaza Strip – Conflict with Israel*, 2020-09-10, [url](#) (Hämtad 2021-03-08)

¹⁷ United States Department of States (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2018 - Israel, Golan Heights, West Bank, and Gaza - West Bank and Gaza*, 2019-03-13, s. 64, [url](#) (Hämtad 2021-03-30)

¹⁸ CGRS, s. 9

2.2 Konflikten våren 2021

2.2.1 Inledningen till konflikten

Oroligheter började blossa upp i östra Jerusalem i april relaterat till den planerade avhysningen av flera palestinska familjer från området *Sheikh Jarrah* i östra Jerusalem till förmån för israeliska bosättare. Sammandrabbningar mellan demonstrerande palestinier och israelisk polis skedde den 13 april, vilket sammanföll med ramadans första dag. Demonstrationerna fortsatte återkommande och skedde i Sheikh Jarrah och runt *Damaskusporten*, en av ingångarna till gamla stan, och även *Haram al-Sharif* (Tempelberget) där *al-Aqsamoskén* är belägen och där palestinier samlas efter att fastan brutits på kvällen under ramadan.¹⁹

Den 13 april förbjöd israelisk polis folksamlingar vid Damaskusporten och barrikaderade området. Detta utlöste ytterligare protester från palestinska ungdomar, vilket i sin tur provocerade ultranationalistiska judar som marscherade mot Damaskusporten med slagord. Våldssamma sammandrabbningar skedde mellan dem och palestinska ungdomar. Dessa sammandrabbningar filmades av personer från båda sidor och spreds på sociala medier, vilket i sin tur spädde på spänningarna som fortsatte under hela månaden. Under april pågick även upptakten till palestinska parlamentsvalen som skulle hållas den 22 maj.²⁰ Israelerna som liksom palestinerna ser Jerusalem som sin huvudstad, hade signalerat att röster från palestinier i östra Jerusalem inte kommer att tillåtas.²¹ Samtidigt arresterade Israel Hamas kandidater till valen.²² Den 29 april annonserade president Abbas att valen skulle ställas in eftersom Israel inte gett grönt ljus för palestinerna i Jerusalem, vilket ökade spänningarna ytterligare.²³

Natten till den 24 april avfyraades cirka 45 raketer från Gaza mot Israel. Israel svarade med ett antal begränsade flygbombningar i Gaza och varnade Hamas, som de håller ansvariga för all raketbeskjutning från Gaza, för en större vedergällning om raketavfyrningen skulle fortsätta.²⁴

Under de sista dagarna av ramadan trappades situation i Jerusalem upp då israelisk polis drabbade samman med palestinska protesterande ungdomar i och runt *al-Aqsamoskén*, Islams tredje heligaste plats. Den israeliska polisen sköt med chockgranater och gummikulor mot protesterande palestinier och skadade ett flertal. Polisen hindrade även bedjande från att ta sig till moskén under ramadans heligaste natt (*laylat al-qadr*).²⁵ Både den 9 och 10 maj skedde sammandrabbningar inne i moskén som var fylld av rök efter att polisen skjutit med tårgas. Bilder och videor från detta spreds och gav upphov till starka reaktioner, och även protester från andra länder. Grannlandet Jordanien, som också är förvaltare av de muslimska

¹⁹ International Crisis Group, s. 3–4

²⁰ International Crisis Group, s. 4; BBC News, *East Jerusalem clashes leave over 100 injured*, 2021-04-23, [url](#) (Hämtad 2021-06-02)

²¹ AP News, *Explainer: Jerusalem dispute could derail Palestinian vote*, 2021-04-19, [url](#) (Hämtad 2021-11-03)

²² Al Monitor, *Israel cracks down on Hamas as Palestinian elections nears*, 2021-04-15, [url](#) (Hämtad 2021-11-03)

²³ International Crisis Group, s. 4

²⁴ Dagens Nyheter (DN), *Kravallerna sprider sig till Gaza och Västbanken*, 2021-04-24, [url](#) (Hämtad 2021-04-27); Associated Press (AP), *Jerusalem tension triggers Gaza-Israel fire exchange*, 2021-04-25, [url](#) (Hämtad 2021-04-26); Al Jazeera, *More arrests in Jerusalem as rockets fired from Gaza*, 2021-04-25, [url](#) (Hämtad 2021-04-26); The Times of Israel, *In bid to stem violent protests, police allow crowds at Old City's Damascus Gate*, 2021-04-25, [url](#) (Hämtad 2021-04-26); The Times of Israel, *Israel said to warn Hamas of major retaliation if rocket fire continues*, 2021-04-26, [url](#) (Hämtad 2021-04-26)

²⁵ International Crisis Group, s. 4–5.

heliga platserna i Jerusalem, fördömde de israeliska säkerhetsstyrkornas agerande i staden och runt al-Aqsamoskén och kallade det "barbariskt".²⁶ En inplanerad nationalistisk marsch och fanparad på det som judarna benämner Jerusalemdagen den 10 maj, då man firar återföreningen av Jerusalem genom 1967 års krig, utgjorde en ytterligare provokation för palestinierna, trots att marschen i sista stund ställdes in av israeliska myndigheter efter internationella påtryckningar.²⁷

Efter detta gjorde Hamas ett uttalande och gav Israel ultimatumet att innan klockan 18 samma kväll dra tillbaka sina säkerhetsstyrkor från Haram al-Sharif och Sheik Jarrah-området samt släppa alla som arresterats.²⁸

2.2.2 Konfliktens förlopp i Gaza

Israel gick inte Hamas till mötes och strax efter att klockan 18 passerats började raketer avfyras från Gaza, mot områden och städer nära Gaza men även mot Jerusalem.²⁹ Enligt israeliska uppgifter ska cirka 200 raketer ha avfyrats från Gaza mot Israel under måndagskvällen den 10 maj och natten mot tisdagen. Av dessa ska 137 stycken ha skjutits under endast cirka fem minuter i ett försök att övervinna det israeliska luftförsvarssystemet *Järnkupolen (Iron Dome)*, som trots detta sköt ned de allra flesta raketerna.³⁰

Israels dåvarande premiärminister Netanyahu gjorde ett uttalande på måndagskvällen där han sade att Hamas passerat en röd linje och att Israel kommer svara med stor kraft.³¹ Israel inledde därefter sin militära operation "Murarnas väktare" med att flygbomba cirka 100 mål i Gaza under måndagsnatten 10 maj och under tisdagen 11 maj. Detta resulterade i 23 dödade palestinier i Gaza och över 100 skadade. Israel framhåller att 15 av de dödade tillhörde Hamas.³²

Under konfliktens första två dygn avfyrades cirka 1 000 raketer från Gaza in i Israel mot bl.a. Tel Aviv. Israel drabbades också av sina första dödsoffer på grund av raketerna.³³ Israel genomförde luftangrepp mot mål relaterade till Hamas och Palestinska islamiska jihad med

²⁶ BBC News, *Jerusalem protests: Netanyahu defends Israeli action after clashes with Palestinians*, 2021-05-10, [url](#) (Hämtad 2021-05-12)

²⁷ International Crisis Group, s. 4–5; Associated Press (AP), *More Jerusalem clashes on eve of contentious Israeli parade*, 2021-05-10, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

²⁸ The Guardian, *Israeli police storm al-Aqsa mosque ahead of Jerusalem Day march*, 2021-05-10, [url](#) (Hämtad 2021-05-12); International Crisis Group, s. 6

²⁹ CNN, *Israel launches airstrikes after rockets fired at Jerusalem from Gaza*, 2021-05-11, [url](#) (Hämtad 2021-05-12)

³⁰ The Times of Israel, *Gaza terrorists fire hundreds of rockets at Israel; IDF pummels Hamas targets*, 2021-05-11, [url](#) (Hämtad 2021-05-12); The Guardian, *Israel launches airstrikes on Gaza Strip after Hamas rocket attack*, 2021-05-10, [url](#) (Hämtad 2021-06-02)

³¹ The Jerusalem Post, *Netanyahu: Gaza terrorists crossed red line with Jerusalem rockets*, 2021-05-10, [url](#) (Hämtad 2021-05-12)

³² The Times of Israel, *Gaza terrorists fire hundreds of rockets at Israel; IDF pummels Hamas targets*, 2021-05-11; DN, *Israel förbereder sig för fler attacker från Gaza*, 2021-05-12, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

³³ The Times of Israel, *Overnight Hamas barrages kill father and daughter in Lod, woman in Rishon Lezion*, 2021-05-12, [url](#) (Hämtad 2021-05-12); DN, *Många döda efter nattens attacker i Gaza*, 2021-05-12, [url](#) (Hämtad 2021-05-12)

målsättningen att döda Hamas- och PIJ-kommandanter och att förstöra underjordiska tunnlar där dessa väpnade grupper förvarar och bygger sina "hemgjorda"³⁴ raketer.³⁵

I en enskild attack på morgonen den 15 maj, årsdagen av Nakba³⁶, dödades nio palestinier då israeliska flygplan bombarderade ett flerbostadshus, varav sju av dödsoffren var barn i åldrarna fem till tolv år samt två kvinnor.³⁷ Samma dag förstördes en byggnad som inhyste bl.a. Associated Press (AP), Al Jazeera och ytterligare lokala medieföretag vid sidan av kontor och bostäder.³⁸ Israel försvarade angreppet med att det i byggnaden fanns militära tillgångar som tillhörde Hamas, men AP kritiserade detta och menade att det inte fanns någon indikation på att Hamas hade verksamhet i byggnaden. Som svar sköts 120 raketer från Gaza in i Israel, men stoppades av Järnkupolen.³⁹ Mellan 10 och 15 maj sköts mer än 2 300 raketer in i Israel, framförallt i närliggande städer i södra Israel som Beersheba, Ashdod och Sderot. Under dessa dagar dödades nio personer i Israel av raketer trots att det israeliska luftförsvaret stoppade de flesta raketerna.⁴⁰

Söndagen den 16 maj dödades 42 palestinier, varav 10 barn, i ett israeliskt luftangrepp mot en byggnad i Gaza längs vägen mot Shifa-sjukhuset i Gaza City. Detta var den enskilt dödligaste attacken under Israels militära operation. I denna attack dödades också en av Gazas framstående specialistläkare, tillsammans med större delen av hans familj.⁴¹

Dagen efter träffades ett bostadshus av israeliska luftangrepp, vilket dödade två personer och skadade ett flertal. Byggnader runtomkring skadades också, bland dem Al Rimal-kliniken där Gazas enda laboratorium för covid-19 är beläget. Labbet skadades och sattes ur funktion.⁴²

³⁴ Wall Street Journal, *With Iranian Help, Hamas Builds 'Made in Gaza' Rockets and Drones to Target Israel*, 2021-05-21, [url](#) (Hämtad 2021-06-14); BBC News, *The dilemma of rebuilding Gaza without rearming Hamas*, 2021-06-10, [url](#) (Hämtad 2021-06-14)

³⁵ The Times of Israel, *IDF launches waves of strikes against Gaza amid rare pause in rocket attacks*, 2021-05-18, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

³⁶ I samband med kriget 1948 och bildandet av Israel förde ca 700 000 palestinier. Händelsen kallas al-Nakba, katastrofen, av palestinerna. Se Migrationsverket, Lifos, 2019-05-22, s. 6.

³⁷ OCHA, *Escalation in the Gaza Strip, the West Bank and Israel - Flash Update #5 as of 12:00 15 May 2021*, 2021-05-15, [url](#) (Hämtad 2021-06-03)

³⁸ France24, *Israeli air strike flattens Gaza building housing AP, Al-Jazeera as violence spirals*, 2021-05-15, [url](#) (Hämtad 2021-03-24)

³⁹ Al Jazeera, *What is behind Israel's targeting of prominent buildings in Gaza?*, 2021-05-19, [url](#) (Hämtad 2021-06-04); CNBC, *Israel airstrikes kill 33 Palestinians, rockets fired from Gaza*, 2021-05-16, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

⁴⁰ OCHA, *Escalation in the Gaza Strip, the West Bank and Israel - Flash Update #5 as of 12:00 15 May*, 2021-05-15, [url](#) (Hämtad 2021-06-03)

⁴¹ OCHA, *Escalation in the Gaza Strip, the West Bank and Israel - Flash Update #5 as of 12:00 15 May 2021*, 2021-05-15, [url](#) (Hämtad 2021-06-03); The Washington Post, *Israeli airstrikes kill 42 in Gaza as Biden, regional partners push for cease-fire*, 2021-05-16, [url](#) (Hämtad 2021-06-03); BBC News, *Israel Gaza conflict: Netanyahu says strikes to 'continue at full force'*, 2021-05-16, [url](#) (Hämtad 2021-06-03); BBC News, *'His death is a catastrophe': Gaza doctors mourn specialist killed in air strike*, 2021-05-20, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

⁴² OCHA, *Escalation in the Gaza Strip, the West Bank and Israel - Flash Update #8 as of 12:00, 18 May 2021*, 2021-05-18, [url](#) (Hämtad 2021-06-04); New York Times, *Airstrike Damages Gaza's Only Covid-19 Testing Lab, Officials Say*, 2021-05-18, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

Natten till 18 maj genomförde Israel luftangrepp i stor skala gentemot Hamas underjordiska tunnelsystem. Över 100 bomber mot drygt 65 mål släpptes från flygplan under 30 minuter.⁴³

Raketbeskjutningar från Gaza mot Israel och israeliska luftangrepp/bombningar fortsatte med civila dödsoffer som följt fram till 21 maj. Då trädde en vapenvila mellan Hamas och Israel i kraft som förhandlats fram av Egypten.⁴⁴

2.2.3 Konflikten på Västbanken och i Israel

Medan konflikten mellan Israel och Hamas pågick i Gaza fortsatte även våldet och oroligheterna i övriga Palestina, på Västbanken och främst i östra Jerusalem. Oroligheterna kulminerade den 14 maj, "Vredens dag", då 10 palestinier på Västbanken dödades av IDF. Detta var det största antalet dödade palestinier på Västbanken under en dag som OCHA registrerat sedan 2005, när organisationen började registrera antalet dödsfall. Under maj dödades totalt 31 palestinier på Västbanken och ca 7 500 skadades.⁴⁵

Därtill ledde eskaleringen till oroligheter inne i Israel, framförallt i städer med blandad befolkning där palestinier som är israeliska medborgare bor, som t.ex. Tel Aviv/Jaffa, Akka och Naret. I staden Lod (*al-Lid* på arabiska) nära Tel Aviv, pågick oroligheter och större sammandrabbningar mellan palestinska israeliska medborgare och israeler samt israelisk polis, vilket föranledde Israel att utlysa undantagstillstånd för första gången sedan 1966.⁴⁶ Våldsamheterna på Västbanken har fortsatt även efter vapenvilan vilket orsakat det högsta antalet dödade palestinier på Västbanken sedan 2016, samt det högsta antalet skadade sedan OCHA påbörjade sin statistik år 2008.⁴⁷

2.2.4 Konflikten intensitet och civila offer

Under de 11 dagarna som konflikten pågick sköts över 4 360 raketer av palestinska väpnade grupper mot Israel. Enligt uppgifter från IDF korsade 3 400 av dessa israeliskt territorium, medan 680 föll inne Gaza och ytterligare 280 i havet. I genomsnitt sköts cirka 400 raketer per dag, vilket kan jämföras med ca 130 per dag under den väpnade konflikten 2014. Därtill sköts mer än dubbelt så många av raketerna längre sträckor och mot städer som Tel Aviv och Jeru-

⁴³ The Times of Israel, *IDF launches waves of strikes against Gaza amid rare pause in rocket attacks*, 2021-05-18, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

⁴⁴ OCHA, *Response to the escalation in the oPt - Situation Report No. 1 (21-27 May 2021)*, 2021-05-27, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

⁴⁵ OCHA, *West Bank: Escalation of Violence 13 April - 21 May 2021*, 2021-06-06, [url](#) (Hämtad 2021-06-07)

⁴⁶ New York Times, *After Years of Quit, Israeli-Palestinian Conflict Exploded. Why Now?*, 2021-05-15, [url](#) (Hämtad 2021-06-10); The Jerusalem Post, *Israel declares state of emergency in Lod as riots shake Jewish-Arab city*, 2021-05-12, [url](#) (Hämtad 2021-05-12); International Crisis Group, s. 8–9

⁴⁷ OCHA, *Data on casualties – Palestinian fatalities* (uttag av område: Västbanken; förövare: israeliska styrkor; datum för incident: 2008–2021), [odaterat, url](#) (hämtat 2021-11-28); OCHA, *Data on casualties – Palestinian injuries*, (uttag av område: Västbanken; förövare: israeliska styrkor; datum för incident: 2008–2021), [odaterat, url](#) (hämtat 2021-11-28)

saalem, vilket indikerar att de väpnade grupperna hade fler raketer med lång räckvidd än under tidigare konflikter.⁴⁸ Israel utförde över 1 500 attacker i Gaza, framförallt från luften.⁴⁹ Intensiteten i denna konflikt var högre än tidigare konflikter mellan parterna med både ett högre antal raketbeskjutningar och luftangrepp samt ett högre antal döda per dag.⁵⁰

Enligt FN-organet OHCHR⁵¹ dödades 261 palestinier i Gaza, varav 67 barn. Det uppskattas att 130 av dessa dödsfall var civila och 64 personer tillhörde väpnade grupper, medan det är oklart vilken status de resterande 67 hade.⁵² Majoriteten dödades av IDF (främst av flygvapnet), men några troligen också av raketer som avfyrares inifrån och föll i Gaza. Enligt israeliska uppgifter ska dock majoriteten av de dödade ha tillhört Hamas eller PIJ.⁵³

Cirka 2 210 palestinier skadades, varav 685 barn.⁵⁴ Bland dessa har många fått skador som gett dem handikapp som kommer att kräva långsiktig rehabilitering.⁵⁵

I Israel dödades 13 personer av raketer från Gaza, varav två barn och en soldat. Därmed var alla utom en civila. Under eskaleringen skadades 710 personer i Israel.⁵⁶

2.2.5 Konfliktens militära konsekvenser

Både Hamas och Israel utropade sig som segrare i konflikten. För Israel var operation "Murarnas väktare" en framgång för att man förstörde en stor del av Hamas underjordiska tunnlar under offensiven. Tunnelarna är grävda in i israeliskt territorium och har under flera år använts av framförallt Hamas för att genomföra militära operationer i Israel och även som plats att skjuta raketer och missiler från. Israel har under flera års tid försökt förstöra tunnelarna och har också lyckats till viss del, men under operationen riktade man specifikt in sig på tunnelarna och åstadkom att förstöra den stora merparten av dem. Israel lyckades även genom sina luftbombningar förstöra delar av Hamas och PIJ:s raketproduktion och mål relaterade till tillverkningen av dem, dock oklart till vilken grad. Enligt israeliska uppgifter efter vapenvilan, ska Hamas och PIJ fortfarande ha cirka 8000 raketer kvar i sin arsenal.⁵⁷ Enligt en . Israel dödade även personer som tillhörde Hamas och PIJ, dock utan att orsaka dessa grupperingar några

⁴⁸ Forbes, *How Hamas' Arsenal Shaped the Gaza War of May 2021*, 2021-05-25, [url](#) (Hämtad 2021-12-15)

⁴⁹ OCHA, 2021-05-27; The Times of Israel, *'Guardian of the Walls' wasn't the resounding victory the IDF had hoped for*, 2021-05-23, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

⁵⁰ Läkare utan gränser, *Mental health care in Gaza: an accumulation of traumatic events*, 2021-06-01, [url](#) (Hämtad 2021-11-24). Se diagram i OCHA, *Displaced for the third time: the trauma that never abates: Kamal's story*, 2021-11-03, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

⁵¹ Office of the High Commissioner of Human Rights, vars siffror citeras av: OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 10 (September 2021)*, 2021-10-14, [url](#) (Hämtad 2021-10-25).

⁵² OCHA, 2021-10-14

⁵³ The Times of Israel, 2021-05-23; Reuters, *Israel air strikes kill 42 Palestinians, rockets fired from Gaza*, 2021-05-15, [url](#) (Hämtad 2021-06-14)

⁵⁴ OCHA, 2021-10-14

⁵⁵ OCHA, 2021-10-14

⁵⁶ OCHA, "Overview", *The Humanitarian Bulletin – Gaza after the May escalation*, 2021-11-03, [url](#) (Hämtad 2021-11-10). Inga uppgifter om civila skadade finns att tillgå men på grund av raketbeskjutningens urskillningslösa karaktär kan förmodas att en stor majoritet av de 710 skadade i Israel var civila.

⁵⁷ New York Times, *What Drove the Israel-Gaza Conflict? Here's What You Need to Know*, 2021-11-17, [url](#) (Hämtad 2021-12-15)

viktigare förluster. IDF lyckades inte heller hindra raketer från att skjutas i stort omfång under själva konflikten, vilket man också fått kritik för i Israel.⁵⁸

Hamas överraskade enligt flera bedömare Israel med sin militära kapacitet när man avfyrade totalt 4 360 raketer under de 11 dagar sammandrabbningarna pågick, varav ett antal nådde långt in i Israel.⁵⁹ Detta är ett mycket högre antal än under tidigare konflikter mellan parterna.⁶⁰ Israel uppger att *Järnkupolen* oskadliggjorde 90 procent av raketerna, men Hamas beskjutning tvingade in många israeler i skyddsrum och skolor stängdes från södra Israel, nära Gaza, till norr om Tel Aviv under hela konflikten.⁶¹ Detta vid sidan av de civila israeliska offren för konflikten, som var fler under dessa elva dagar än under hela kriget 2014, vilket också varade längre.⁶² I övrigt misslyckades Hamas med andra militära operationer de företog sig. Bland annat upptäcktes och oskadliggjordes obemannade farkoster och drönare som skulle avfyra bomber mot Israel.⁶³

Hamas verkar också ha vunnit det palestinska folkets förtroende efter eskaleringen. En opinionsundersökning från juni visar ökade förtroendesiffror för organisationen: 53 procent av palestinerna ser Hamas som värdig representant för det palestinska folket, medan endast 14 procent ser Abbas och Fatah som sin representant.⁶⁴

2.2.6 Konflikten konsekvenser för civilbefolkningen

Båda sidor i konflikten kritiserar FN och människorättsorganisationer för att ha använt övervåld. Amnesty har genomgående kritiserat raketbeskjutningen från de palestinska väpnade grupperna in i befolkade områden i Israel på grund av att den träffar urskillningslöst. De riskerade civila liv på båda sidorna av Israel/Gaza-gränsen och organisationen menar att detta kan innebära att krigsbrott begåtts. Amnesty kritiserar även att israeliska styrkor dödat och skadat civila palestinier i Gaza. Kritik riktas också mot att de helt eller delvis förstört ett antal byggnader. Detta utgör enligt Amnesty kollektiv bestraffning och är troligen även det krigsbrott.⁶⁵

FN:s människorättsråd (UNHRC) sammanträdde med anledning av eskaleringen i Gaza och många länder uttalade sig starkt kritiskt till framförallt Israels agerande. UNHRC har öppnat

⁵⁸ International Crisis Group, s. 16–19; The Times of Israel, 2021-05-23; Washington Institute for Near East Policy, *Policy analysis: A military assessment of the Israeli-Hamas conflict*, 2021-05-21, [url](#) (Hämtad 2021-11-10); The Institute for National Security Studies, *Operation Guardian of the Walls: Two Parallel Dimensions and Three Stark Surprises*, 2021-05-23, [url](#) (Hämtad 2021-11-25)

⁵⁹ International Crisis Group, s. 14–17; The Times of Israel, 2021-05-23; Washington Institute for Near East Policy

⁶⁰ År 2008–2009 sköts 650 raketer under 21 dagars konflikt, i genomsnitt 29 raketer per dag. Under konflikten 2012 sköts 1 500 under 8 dagar, vilket motsvarar 187 per dag i snitt, och år 2014 sköts 4 500 raketer under 50 dagars konflikt, vilket ger ett genomsnitt på 90 per dag. Detta jämfört med ett dagligt genomsnitt på över 390 raketer per dag under årets konflikt. Washington Institute for Near East Policy

⁶¹ International Crisis Group, s. 2.

⁶² Migrationsverket, Lifos, s. 48. Under kriget 2014 dog 2 322 personer, varav 1 462 civila palestinier och 71 israeler under sju veckors krig. Av de israeliska offren var fem civila, resterande tillhörde IDF (som under kriget 2014 gick in i Gaza med marktrupper).

⁶³ Washington Institute for Near East Policy (se mer exempel i artiklen).

⁶⁴ The Times of Israel, *Poll shows 'dramatic' surge in Palestinian support for Hamas after Gaza fighting*, 2021-06-15, [url](#) (Hämtad 2021-10-27)

⁶⁵ Amnesty International, 2021-05-12

en utredning om krigsbrott under konflikten 2021, men resultatet från denna väntas först senare.⁶⁶ Högkommissionären som leder människorättsrådet, Michelle Bachelet, menar att Israels flygräder mot Gaza kan utgöra krigsförbrytelser om de visar sig ha varit oproportionerliga. Hon kritiserade också Hamas för att urskillningslöst skjuta raketer mot Israel.⁶⁷

Human Rights Watch menar i en rapport från juli att krigsbrott begåtts under konflikten, dels av Hamas och PIJ genom deras raketbeskjutning som urskillningslöst framförallt drabbat civila. Men Human Rights Watch riktar dock främst kritik mot Israel för tre flygattacker där totalt 62 personer dödades och där inget uppenbart militärt mål fanns i närheten.⁶⁸

2.2.7 Säkerhetssituationen i Gaza efter vapenvilan

Vapenvilan mellan Israel och Hamas håller i stort sett men uppblossningar av våld har skett sedan den slöts 21 maj.⁶⁹

Den 16 juni genomförde Israel flygräder mot militära mål i Gaza efter att brinnande ballonger flugits över till Israel från Gaza, vilka orsakade ett 20-tal bränder i södra Israel. Överflygningen av ballongerna hade föregåtts av demonstrationer runt gränsstängslet mellan Israel och Gaza där ett hundratal palestiniere deltog.⁷⁰

Efter några veckor av lugn rapporterade OCHA i juli åter om spänt läge i Gaza med sporadiska inflygningar av ballonger till Israel samt israeliska flygräder i Gaza mot militära mål. Israel reducerade även Gazas fiskevatten som påföljd.⁷¹

I augusti ökade spänningarna ytterligare efter att väpnade grupper i Gaza skjutit två raketer mot södra Israel, den första raketbeskjutningen sedan maj. Ballongöverflygningarna ökade också och resulterade i bränder i Israel. Protester hölls även i Gaza vid gränsstängslet mot Israel. I samband med dessa dödades två palestinier, varav ett barn, av israeliska soldater och ett hundratal skadades. En israelisk soldat dödades också av beskjutning från en palestinier.⁷²

I samband med fler protester den 1 september dödades ytterligare en palestinier. Mellan den 10 och 13 september sköts fyra raketer från Gaza mot södra Israel som resulterade i fly-

⁶⁶ Deutsche Presse-Agentur (DPA) International, *UN to investigate possible war crimes during Israel-Gaza escalation*, 2021-05-27, [url](#) (Hämtad 2021-06-08)

⁶⁷ SVT Nyheter, *FN: Brott under striderna i Gaza ska utredas*, 2021-05-27, [url](#) (Hämtad 2021-06-08)

⁶⁸ Human Rights Watch, *Gaza: Apparent War Crimes During May Fighting*, 2021-07-27, [url](#) (Hämtad 2021-11-19)

⁶⁹ OCHA, 2021-10-14

⁷⁰ BBC News, *Israel strikes in Gaza after fire balloons launched*, 2021-06-16, [url](#) (Hämtad 2021-10-26); OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 4 (11-17 June 2021)*, 2021-06-18, [url](#) (Hämtad 2021-10-26)

⁷¹ OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 7 (2-7 July 2021)*, 2021-07-08, [url](#) (Hämtad 2021-10-26); OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 8 (8-28 July 2021)*, 2021-07-30, [url](#) (Hämtad 2021-10-26)

⁷² OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 9 (August 2021)*, 2021-09-03, [url](#) (Hämtad 2021-10-26)

ganfall från Israel mot framförallt militära mål, men vissa skador på civila byggnader rapporterades också. Överflygningen av brinnande ballonger från Gaza fortsatte. En palestiniere dödade också nära stängslet av israeliska styrkor den 30 september.⁷³

2.3 Analys och bedömning av säkerhetssituationen

De senaste årens utveckling i Gaza visar på en instabil säkerhetssituation med återkommande våldseskaleringar, men som också trappas ner relativt fort och ersätts av lugnare perioder med vapenvilor. Situationen i början av detta år verkade vara lugn efter att *March of Return*-protesterna upphört.

Till skillnad från tidigare militära konflikter mellan Israel och Hamas utlöstes konflikten våren 2021 av incidenter i Jerusalem och utgjorde den allvarligaste konfrontationen mellan Hamas och Israel sedan 2014.

Israels agerande vid al-Aqsa moskén upplevdes som mycket provocerande för palestinierna och blev den utlösande faktorn som ledde till att Hamas gav Israel ett ultimatum och sedan påbörjade sin intensiva raketbeskjutning. Israel svarade med en militär operation, "Murarnas väktare", riktad mot Gaza. Samtidigt fortsatte oroligheterna i Jerusalem och spred sig till andra delar av Västbanken och till städer i Israel med blandad befolkning.

Att Hamas gav sig in i konfrontation med Israel över Jerusalem⁷⁴, innebär enligt flera bedömare⁷⁵ att de gjorde anspråk på positionen som ledare för den palestinska saken. Vid tidigare väpnade konfrontationer med Israel har Hamas främst agerat på grund av situationen i Gaza där de också styr. Konflikten ägde rum efter att president Abbas den 29 april skjutit fram de kommande palestinska valen på obestämd framtid; ett val där Hamas enligt flera bedömare förmodligen skulle stått som segrare. Abbas och PA å sin sida föreföll att hålla sig i bakgrunden. Vid tiden för sammandrabbningarna i Jerusalem hade PA också nyligen återupptagit sitt säkerhetsmässiga och finansiella samarbete med Israel. Detta kan ha påverkat Hamas i deras överväganden inför att agera militärt på grund av situationen i Jerusalem. Resultatet kan tolkas som lyckat för Hamas eftersom de har ökat sitt förtroende hos det palestinska folket efter eskaleringen, detta trots att civilbefolkningen i Gaza återigen fått betala ett högt pris i konflikten.

Vapenvilan den 21 maj förändrar egentligen inte situationen för befolkningen mer än att våldsamheterna för denna gång har upphört och att ett antal personer fått sätta livet till. Vapenvilan innebär endast en återgång till *status quo*, dvs. till situationen som den såg ut före eskaleringen. Alla grundorsaker till konflikt finns kvar i Gaza som fortsätter vara under israelisk blockad och under Hamas auktoritära styre, men med ett mer ansträngt humanitärt läge.

Migrationsanalys bedömning är att vapenvilan i Gaza kommer att hålla under den närmsta tiden, men att den kan brytas av förnyat våld. Eftersom konflikten och dess grundorsaker

⁷³ OCHA, 2021-10-14; OCHA, *Protection of Civilians Report, 21 September – 4 October 2021*, 2021-10-22, [url](#) (Hämtad 2021-10-26)

⁷⁴ Hamas kallade också konflikten med Israel "striden om Jerusalems svärd", se Carnegie Endowment for International, *Hamas' Inability to Capitalize on the War in Gaza*, 2021-07-20, [url](#) (Hämtad 2021-12-15)

⁷⁵ Se bl.a. International Crisis Group och Julie Norman, "Israel-Palestine conflict: The role of Hamas and Fatah rivalry in the latest conflict", i *The Conversation*, 2021-05-12, [url](#) (Hämtad 2021-11-30)

finns kvar, finns även en kontinuerlig risk för nya eskaleringar i Gaza; det är troligen bara en tidsfråga tills nästa militära konfrontation sker i Gaza mellan Israel och Hamas. De utlöses ofta av politiska händelser och ofta är det flera faktorer eller händelser som samverkar. Det gör dem också svåra att förutsäga.

För att förhindra förnyade konflikter behövs verklig fred, men konflikten Israel-Palestina är sedan länge fryst i ett läge där inga fredssamtal över huvud taget pågår. Den interna palestinska splittringen mellan Hamas och PA kvarstår och splittringen är cementerad. Det råder även stora interna splittringar inom Fatah, bland annat om vem som ska efterträda den 86-årige president Abbas. Det internationella samfundet ser PA som representant för palestinierna och som den enda legitima förhandlingspartnern för palestinierna. Det är dock klart att denna bild inte delas av alla palestinier. Israel har också låga incitament att förhandla fram en fred med palestinierna där de gör avkall på sina intressen. Under de senaste åren har Israel under konservativa och nationalistiska regeringar flyttat fram sina positioner och sagt att man ska annektera Västbanken. Man anlägger också fler och fler bosättningar. USA har de senaste åren inte tagit några mer kraftfulla initiativ till fredssamtal mellan parterna. Hittills har inte heller Bidenadministrationen prioriterat Israel-Palestinakonflikten. Man kan därmed förvänta sig att dagens *status quo* i princip kvarstår. Därmed finns en kvarstående risk för att våldsamma konflikter kommer att fortsätta ske i Gaza.

3 Gazas humanitära situation

Internationella organisationer har i olika rapporter beskrivit den humanitära situationen i Gaza som ohållbar. Gazas svåra humanitära situation är främst en följd av den israeliska blockaden. Denna medför restriktioner på införsel av varor och material samt personer och får negativ påverkan på Gazas ekonomi. Det finns farhågor om att Gaza riskerar total ekonomisk kollaps och kommer att bli obebodligt.⁷⁶

Återkommande väpnade sammandrabbningar mellan Israel och Hamas samt andra väpnade palestinska grupper orsakar materiella skador och mänskliga offer. Därtill påverkar konflikten mellan Hamas och Fatah den humanitära situationen i Gaza negativt; PA har vid olika tillfällen infört restriktioner gentemot Hamas som påverkar Gazas elförsörjning, sjukvård samt utbetalning av löner till före detta PA-anställda.⁷⁷ Situationen har också förvärrats av restriktionerna från och till Gaza från Egypten och Israel, vilket gjort det väldigt svårt att ta sig därifrån under många år.⁷⁸ Coronapandemin är en ytterligare försvårande omständighet i ett redan allvarligt humanitärt läge.⁷⁹

Arbetslösheten i Gaza är runt 50 procent, en av de högsta i världen. Fattigdomen är också mycket hög och runt 80 procent av alla hushåll i Gaza får någon form av bidrag.⁸⁰ Mellan 65 och 75 procent av befolkningen är palestinska flyktingar, varav en halv miljon bor i flyktingläger med dåliga levnadsförhållanden. Gaza har också en mycket ung befolkning som till hälften utgörs av barn med behov av skola, vård och omsorg.⁸¹ Större delen av vattnet i Gaza är odrickbart och måste renas, och tillgången på elektricitet är också begränsad. Under 2021 har Gaza i genomsnitt haft elektricitet 13 timmar per dygn men detta har varierat under året. Under konflikten i maj fanns som lägst 4 timmars elektricitet om dagen.⁸²

Sjukvårdssystemet i Gaza är mycket ansträngt. Blockaden medför restriktioner för införsel av sjukvårdsutrustning och mediciner, och den begränsade eltillgången gör att sjukhusen måste använda generatorer. Bristen på läkemedel är kronisk. Gaza har en ung befolkning med många nyfödda och små barn som har extra stora vårdbehov.⁸³

⁷⁶ Se bl.a. United Nations (UN), *Gaza 10 years later*, 2017-07-11, [url](#) (hämtad 2018-11-30); World Bank, *Gaza Economy on the Verge of Collapse, Youth Unemployment Highest in the Region at 60 Percent*, 2015-05-21, [url](#) (hämtad 2018-12-05); World Bank, *Cash-Strapped Gaza and an Economy in Collapse Put Palestinian Basic Need at Risk*, 2018-09-25, [url](#) (hämtad 2018-12-05)

⁷⁷ Migrationsverket, Lifos, s. 36–38

⁷⁸ Migrationsverket, Lifos, s. 36

⁷⁹ Unicef, *State of Palestine - Humanitarian Situation Report, End of Year 2020*, 2021-01-20, [url](#) (Hämtad 2021-04-22)

⁸⁰ World Bank, *West Bank and Gaza - Assistance Strategy for the period FY18-21*, 2017-11-06, [url](#) (Hämtad 2021-04-19)

⁸¹ Migrationsverket, Lifos, s. 36; OCHA, *Child labour increasing in Gaza*, 2019-05-14, [url](#) (Hämtad 2021-06-10)

⁸² United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Gaza Strip: Critical Humanitarian Indicators*, [url](#) (Hämtad 2021-04-20); Arab News, *Virus lockdown brings new misery to long-suffering Gaza*, 2020-08-29, [url](#) (Hämtad 2021-04-26)

⁸³ Migrationsverket, Lifos, s. 41–42

På grund av återkommande konflikter behöver många patienter med skottskador vård och behandling. Det höga antalet skottskadade under *March of Return* 2018–2019 innebar en stor påfrestning på sjukvården i Gaza; skadorna kräver ofta komplicerade operationer och långvarig rehabilitering.⁸⁴ Ytterligare skadade tillkom efter den väpnade konflikten 2021 vilket belastat sjukvården ännu mer. Coronapandemin har också adderat bördan på sjukvården (se 3.2).⁸⁵

Gaza har de högsta nivåerna av psykisk ohälsa i östra Medelhavsregionen med ett ökat antal självmord och även en ökad droganvändning.⁸⁶ Det finns även många patienter med kroniska sjukdomar i Gaza. Avancerad vård, såsom cancervård, kan inte fås i Gaza utan dessa patienter remitteras till sjukhus i framförallt östra Jerusalem, Israel eller Egypten.⁸⁷

Den redan prekära humanitära situationen och bördan för sjukvården förvärrades av covid-19-pandemin under 2020–2021. I november rapporterades 186 125 bekräftade fall och 1 627 döda.⁸⁸ Gazas enda laboratorium har dessutom inte haft kapacitet att testa alla misstänkta covidfall, och brist på testutrustning har gjort testningen ännu svårare.⁸⁹ I mitten av november hade 39 procent av befolkningen i Gaza fått två doser vaccin, vilket är färre än på Västbanken som har 64 procent vaccinationstäckning. Gaza står för närvarande för majoriteten av de aktiva fallen av smitta i Palestina. Gaza har tagit emot vaccin genom utländska donationer och av PA, men långt ifrån vad Gaza behöver för att kunna vaccinera sin befolkning på två miljoner.⁹⁰

För mer detaljerad information om sjukvården i Palestina, se WHO:s [Health conditions in the occupied Palestinian territory, including east Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan Heights](#). Se även Migrationsverket, Lifos, [Situationen i Palestina – Västbanken och Gaza](#) för mer detaljer om den humanitära situationen och sjukvården.

3.1 Humanitära konsekvenser av konflikten i maj

Den senaste eskaleringen ledde till det största antalet konfliktrelaterade dödsfall i Gaza sedan konflikten 2014. Vid sidan av detta medförde även konflikten materiella skador i Gaza. Världsbanken beräknar att eskaleringen resulterade i skador motsvarande 380 miljoner US-dollar och de ekonomiska förlusterna beräknas till 190 miljoner US-dollar. Lokala myndigheter i Gaza beräknar att 1 255 hem förstördes helt, medan 918 hem fick så allvarliga skador

⁸⁴ Migrationsverket, Lifos, s. 41–42

⁸⁵ OCHA, 2021-10-14

⁸⁶ Migrationsverket, Lifos, s. 41

⁸⁷ Migrationsverket, Lifos, s. 41–42; OCHA, *Two years on: people injured and traumatized during the “Great March of Return” are still struggling*, 2020-04-06, [url](#) (Hämtad 2021-06-10)

⁸⁸ World Health Organization (WHO), *Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report 84, Monthly issue: 22 October to 18 November 2021*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-11-23)

⁸⁹ WHO, odaterad; Al Jazeera, 2021-02-03

⁹⁰ Reuters, *Gaza receives COVID vaccines from UAE, helped by Abbas rival*, 2021-02-21, [url](#) (Hämtad 2021-03-09); Gisha, *Surge in COVID cases in the Gaza Strip*, 2021-04-07 (Hämtad 2021-04-21), [url](#) (Hämtad 2021-04-21). Enligt Gisha har sex olika organisationer lämnat in en begäran till Israels högsta domstol och krävt att Israel förser befolkningen på Västbanken och Gaza med vaccin eftersom det är deras skyldighet som ockuperande stat att göra så enligt internationell rätt. Israel är också den stat i världen som kommit längst i vaccineringen av sin egen befolkning.

att de inte kan bebos. Ytterligare 50 000 hem fick mindre skador. Dessa siffror skiljer sig delvis från de preliminära som presenterades strax efter eskaleringen, som angav att 2 000 hem totalförstörts och 15 000 skadats. Den totala påverkan på människors boendesituation är således värre än det som initialt angavs. Vid sidan av bostäder förstördes även vägar och andra byggnader, inklusive 188 skolor, 80 förskolor och 33 sjukhus- och vårdkliniker.⁹¹ Även dessa siffror är delvis högre än de initiala beräkningarna. Det uppskattas att eskaleringen orsakat cirka 300 000 ton rasmassor och upprepningen av dem påbörjades i juni med egyptisk hjälp och blev klar under juli.⁹²

En del skolor har även reparerats, men återuppbyggnaden av hus har dröjt eftersom införsel av material begränsats av Israel. Från den 30 augusti har viss införsel av byggnadsmaterial dock tillåtit av Israel.⁹³ I slutet av september enades flera länder om en återuppbyggnad i tre faser: hus, infrastruktur och höghus, och både Qatar och Egypten har utlovat stora ekonomiska bidrag för detta ändamål.⁹⁴ Det är dock i skrivandets stund oklart om detta arbete har påbörjats.

När eskaleringen pågick som mest sökte 113 000 personer skydd och uppehåll via UNRWA. I slutet av maj fanns 8 500 internflyktingar, främst de vars hem helförstördes.⁹⁵ Senaste siffran från november anger 8 250 internflyktingar efter konflikten.⁹⁶ Dessa personer uppehåller sig för närvarande hos familj och vänner, i hyrda lägenheter eller i UNRWA:s skolor.⁹⁷

Enligt OCHA har skadorna på infrastrukturen spätt på Gazas kroniska underskott gällande infrastruktur och elförsörjning. Under eskaleringen var elförsörjningen i Gaza nere på endast fem timmar per dag, vilket förutom påverkan på hushållen även påverkade många samhällsbärande funktioner negativt, bl.a. sjukvården som fått förlita sig på generatorer.⁹⁸ Efter att skador på elledningar reparerats och införseln av bränsle ökat, var elförsörjningen uppe i 15 timmar per dygn under november.⁹⁹ Halva vattennätverket skadades även av bombningarna. Detta har gjort bristen på rent vatten i Gaza än mer akut och 400 000 personer har fortfarande ojämn tillgång till rent kranvatten, dock en förbättring från 800 000 under den pågående eskaleringen.¹⁰⁰

Som nämnts är Gazas sjukvård i ett mycket ansträngt läge som förvärrats under eskaleringen. De skadade personerna i Gaza efter eskaleringen har vårdbehov och vissa kommer behöva

⁹¹ OCHA, 2021-07-08

⁹² OCHA, 2021-06-06, Egypt Independent, *Reconstruction begins in Gaza Strip as Egyptian crews remove rubble*, 2021-06-06, [url](#) (Hämtad 2021-06-09); OCHA, 2021-07-08

⁹³ OCHA, 2021-07-30; OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 9 (August 2021)*, 2021-09-03, [url](#) (Hämtad 2021-10-26)

⁹⁴ Al Jazeera, *Gaza reconstruction to start by October after \$1bn pledged*, 2021-09-25, [url](#) (Hämtad 2021-10-27)

⁹⁵ OCHA, 2021-05-27

⁹⁶ OCHA, "Overview", *The Humanitarian Bulletin: Gaza after the May escalation – November 2021*, 2021-11-03, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

⁹⁷ Al Jazeera, 2021-09-25 (se videon)

⁹⁸ OCHA, 2021-05-27; Vox, *Israel-Gaza ceasefire: Gaza's humanitarian crisis isn't over*, 2021-05-21, [url](#) (Hämtad 2021-06-12)

⁹⁹ OCHA, 2021-10-14; OCHA, *Electricity in the Gaza Strip*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

¹⁰⁰ OCHA, 2021-06-06; ; OCHA, 2021-05-27; UNICEF, 2021-05-21

rehabilitering under lång tid. Som ett resultat av bombningarna uppstod skador på 10 sjukhus och 22 primärvårdsfaciliteter och en klinik förstördes helt. Även vägarna till sjukhuset skadades vilket bl.a. försvårade ambulansernas framkomst. Även bristen på läkemedel förvärrades av eskaleringen.¹⁰¹ Två av Gazas mer prominenta läkare dödades dessutom under samma flyganfall.¹⁰² Gazas enda laboratorium som bl.a. testade för covid-19 skadades i luftanfallen och sattes ur funktion men är dock igång igen efter vapenvilan.¹⁰³

Den 15 maj började medicinskt bistånd inkomma till Gaza, först från palestinska myndigheten i Ramallah vilket följdes av flera donationer från andra länder. Egypten donerade 65 ton mediciner och medicinsk utrustning och tog emot skadade från Gaza i Egypten. Jordanien i sin tur öppnade upp mobila sjukhus i Gaza för att lätta bördan för sjukvården, detta vid sidan om annat medicinskt bistånd. Det var dock inte tillräckligt för att hantera situationen för sjukvården och för att möta akuta behov av mediciner, utrustning för intensivvård och operationer, röntgenmaskiner med mera, menade Gazas hälsominister.¹⁰⁴

Gränsövergången Erez från Gaza mot Israel var stängd under eskaleringen, vilket gjorde att patienter som remitterats till sjukhus i östra Jerusalem eller Israel inte kunde resa dit för att få vård. Även Rafah var stängt under eskaleringen (se mer under kapitel 4.2), med undantag för att Egypten släppte ut ett litet antal mycket brådskande medicinska fall.¹⁰⁵ Erez har dock öppnat sedan dess¹⁰⁶ och antal patienter som tillåts resa ut har successivt ökat sedan juni då 1 254 patienter tilläts resa ut ur Gaza för vård, med undantag för september då antalet minskade igen. Dock är antalen låga jämfört med år 2018 och 2019.¹⁰⁷

Som brukligt under pågående konflikt införde Israel åtgärder som förstärkte blockaden, varav många nu har tagits bort eller lättats. Under konflikten förbjöds fiske helt utmed Gazas kust, vilken kontrolleras av Israel som en del i blockaden. Efter vapenvilan tilläts en fiskezon om sex sjömil som ökades successivt upp till tolv sjömil för den södra delen av kusten medan den norra låg kvar på sex sjömil. Under uppblossningarna av våld i juli reducerades hela fiskezonen till sex sjömil igen.¹⁰⁸ Det är vanligt att fiskezonen expanderas för fiskare utmed Gazas kust i tider då vapenvilan följs och minskas när våldsincidenter blossar upp.¹⁰⁹ I början av

¹⁰¹ OCHA, 2021-05-27; OCHA, 2021-06-06

¹⁰² BBC, 2021-05-20

¹⁰³ OCHA, 2021-06-06; New York Times, *Israeli Airstrike Damages Gaza's Only Covid-19 testing Lab, Officials Say*, 2021-05-18, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

¹⁰⁴ Al Monitor, *Israeli campaign against Gaza further strains already fragile health sector*, 2021-05-21, [url](#) (Hämtad 2021-06-09)

¹⁰⁵ OCHA, *Protection of Civilians Report - 24-31 May 2021*, 2021-06-04, [url](#) (Hämtad 2021-06-09)

¹⁰⁶ Dock med gängse israeliska restriktioner p.g.a. blockaden.

¹⁰⁷ OCHA, *Gaza Crossings: movement of people and goods – Erez crossing*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-11-24). Valda markörer: åren 2018, 2019, 2020 och 2021 samt *group of people: patients*. Majoriteten av alla palestinier i Gaza är dock förhindrade att resa ut ur Gaza via Erez, med anledning av Israels blockad.

¹⁰⁸ OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 4 (11-17 June 2021)*, 2021-06-18, [url](#) (Hämtad 2021-10-26); OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 5 (18-24 June)*, 2021-06-25, [url](#) (Hämtad 2021-10-26); OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No.6 (25 June – 1 July)*, 2021-07-02, [url](#) (Hämtad 2021-10-26); OCHA, 2021-07-08

¹⁰⁹ Gisha, *Closing In – Life and Death in Gaza's Access Restricted Areas*, aug. 2018, [url](#) (hämtad 2021-03-30). Fiskezonen utgör endast en bråkdel av Gazas territoriala vatten.

september gjordes ytterligare lättnader i blockaden då fiskezonen expanderades till femton sjömil.¹¹⁰

Lättnader har också gjorts efter eskaleringen för ett tusental affärsmän från Gaza som givits tillstånd att resa ut ur Gaza genom den israeliska gränskontrollen Erez, vilka hade begränsats under eskaleringen. Israel utökade även öppethållandet av gränskontrollen Kerem Shalom för varor och gods, som varit stängd under eskaleringen, och tillät införsel av stålstänger för konstruktion för första gången i september – något som varit mycket begränsat sedan kriget 2014.¹¹¹

3.2 Den humanitära situationen för barn

Den svåra humanitära situationen som pågått länge har en stor påverkan på barn och barnfamiljers välbefinnande. Mer än en miljon barn i Gaza har allvarligt begränsad tillgång till basala tjänster.¹¹²

Fattigdomen och arbetslösheten i Gaza är mycket hög vilket gör barn sårbara för barnarbete och sexuella övergrepp. Barnarbete ökar i Gaza eftersom de ekonomiska förhållandena i Gaza har försämrats. Statistik visar att två procent av Gazas barn utför barnarbete på heltid eller deltid, men den verkliga siffran beräknas vara högre. Majoriteten av dessa barn lever i familjer under fattigdomsgränsen där föräldrarna oftare är arbetslösa.¹¹³ Det finns ingen statistik gällande sexuella övergrepp i Gaza men det uppskattas vara utbrett, inte minst i flyktinglägren, och beräknas tillsammans med fysiska övergrepp ha ökat under pandemin.¹¹⁴

Läs- och skrivkunnigheten i Gaza är hög och tillgång till utbildning likaså. Kvaliteten på utbildningen påverkas dock negativt av att många skolor i Gaza verkar i dubbla eller tredubbla skift på grund av den höga belastningen och elbristen. Det förutsågs att antalet elever i Gazas skolor kommer att växa från 630 000 år 2015 till 1,2 miljoner år 2030 vilket betyder att Gaza skulle behöva 900 fler skolor och 23 000 fler lärare än idag.¹¹⁵ Coronapandemin har förstås även påverkat barnens situation. I samband med att Gaza försatts i "lock down" under perioder har även undervisningen ställts in eller ställt om till digital undervisning, samtidigt som internetuppkoppling ofta är dålig i Gaza.¹¹⁶

¹¹⁰ OCHA, 2021-10-14

¹¹¹ OCHA, 2021-10-14

¹¹² Migrationsverket, Lifos, s. 46

¹¹³ OCHA, 2019-05-14

¹¹⁴ World Vision International, *Analysis on Child Protection Situation in the West Bank on the International Day of Innocent Children Victims of Aggression 2020 - Jerusalem–West Bank–Gaza*, 2020-06-08, [url](#) (Hämtad 2021-06-10); Haaretz, *Gaza Kids Live in Hell: A Psychologist Tells of Rampant Sexual Abuse, Drugs and Despair*, 2017-11-11, [url](#) (Hämtad 2021-06-10)

¹¹⁵ Migrationsverket, Lifos, s. 46

¹¹⁶ Al Jazeera, *Gaza children struggle with studies during COVID-19 lockdown*, 2020-10-16, [url](#) (Hämtad 2021-04-26); The National, *Schools close in Gaza amid Covid-19 surge*, 2021-04-07, [url](#) (Hämtad 2021-04-26); UNICEF, *Children bear brunt of violence in Gaza*, 2021-05-21, [url](#) (Hämtad 2021-06-10)

På grund av begränsade möjligheter att resa in och ut med anledning av pandemin och att koordineringen mellan palestinska och israeliska myndigheter legat nere, har barn dött i väntan på att få vård utanför Gaza.¹¹⁷

Flera militära väpnade konflikter och ett långvarigt instabilt säkerhetsläge har resulterat i många dödade, skadade och traumatiserade barn. I kriget år 2014 dog nästan 500 barn och många barn skadades eller förlorade familjemedlemmar.¹¹⁸ I samband med *March of Return* 2018 – 2019 dödades 46 barn och över 8 800 skadades av IDF.¹¹⁹ Israel har kritiserats för att ha använt övervåld och Hamas för att inte ha gjort tillräckligt för att undvika att barn exponeras för våld under demonstrationerna.¹²⁰ Under våldseskaleringen i maj dödades 67 barn och 685 skadades. Därtill orsakade de israeliska flygbombningarna skador på 58 utbildningscenter och skolor varför barns skolgång avbröts.¹²¹

Säkerhetssituationen har också påverkat barnens psykosociala välbefinnande.¹²² Enligt UNICEF behövde ett av tre barn i Gaza innan eskaleringen i maj, stöd för dålig mental hälsa, orsakat bl.a. av våldsamheterna kring *March of Return* och tidigare konflikter.¹²³ En studie från år 2020 på över 1 000 barn i Gaza visade att 42 procent hade måttlig eller akut posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). Av barnen som ingick i undersökningen hade 55 procent upplevt minst en traumatisk händelse i livet och cirka hälften av dessa händelser var krigsrelaterade. Studien menar att situationen i Gaza är ovanlig på grund av att barn i stor utsträckning utsätts för krigsrelaterade trauman på daglig basis och på grund av en konflikt som pågått under en sådan lång tid.¹²⁴ Enligt Läkare utan gränser lider unga i Gaza av olika stressrelaterade besvär, bl.a. PTSD i extremt höga nivåer. Antalet självmord har också ökat stadigt under 2020 men är tydligt underrapporterade.¹²⁵ Samtidigt finns endast en licensierad barnpsykiatriker i Gaza, medan det finns en miljon barn under 14 år.¹²⁶

För vissa barn är den i maj den fjärde konflikten de upplevt.¹²⁷ Bristen på underjordiska bombskydd och varningssirener i Gaza förvärrar barnens rädsla eftersom det inte finns någon säker plats att gömma sig på. Under eskaleringen i maj var våldsexponeringen och intensiteten högre än vid tidigare konflikter mellan Hamas och Israel.¹²⁸ Rädda Barnen menar att attackerna som pågick dag och natt tvingade barn att gömma sig hela tiden. Luma Tarazi, Rädda Barnens rådgivare för mental hälsa och psykosocialt stöd i Palestina, menar att rädslan

¹¹⁷ Save the Children, 'Denial of health care outside Gaza is a death trap for children': Save the Children, 2020-07-29, [url](#) (Hämtad 2021-04-26)

¹¹⁸ Migrationsverket, Lifos, s. 46; UN, 2020-04-03

¹¹⁹ OCHA, 2020-06-04

¹²⁰ OCHA, 2020-06-04

¹²¹ OCHA, 2021-05-27; OCHA, 2021-06-06

¹²² UNICEF, *State of Palestine – Child Protection*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-04-22)

¹²³ UN, 2020-04-06; UNICEF, 2021-05-21

¹²⁴ El-Khodary, Basel, Samara, Muthanna & Askew, Chris, "Traumatic Events and PTSD Among Palestinian Children and Adolescents: The Effect of Demographic and Socioeconomic Factors", i *Front Psychiatry*, 2020:11:4, [url](#) (Hämtad 2021-04-26)

¹²⁵ Läkare utan gränser

¹²⁶ ABC News, *Gaza's children traumatized during recent 11-day conflict join generations taking year to heal*, 2021-07-24, [url](#) (Hämtad 2021-11-24); Läkare utan gränser

¹²⁷ UNICEF, 2021-05-21

¹²⁸ Se diagram i OCHA, *Displaced for the third time: the trauma that never abates: Kamal's story*, 2021-11-03, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

för våld har blivit det sätt som barn i Gaza förstår världen.¹²⁹ Enligt Dr Yasser Abu Jamei, generaldirektör på Gaza Community Mental Health Program, behöver barn för att kunna läka sina trauman av konflikt, kunna känna att den traumatiska händelsen de upplevt är över och att livet återgår till det normala. Barn i Gaza lever dock på en plats där krigsflygplan och drönare cirkulerar i luften regelbundet även i tider av vapenvila. Livet går därför aldrig tillbaka till normalt, menar han.¹³⁰

3.3 Analys och bedömning av den humanitära situationen

Gaza befinner sig i en postkonfliktsituation och återuppbyggnadsfas efter den senaste eskaleringen av det militära våldet. Den humanitära situationen i Gaza som var allvarlig redan innan eskaleringen, inte minst för barnen i Gaza, är nu ännu sämre. Samtidigt kommer bistånd in för att hjälpa till med återuppbyggnad av förstörda byggnader, för att stödja Gaza med sjukvård, mediciner och nödhjälp till de värst drabbade. Lättnader har också gjorts av de åtstramningar som infördes i blockaden av Israel under eskaleringen. Förändringarna är dock marginella sett till helheten och blockaden är fortfarande den främsta anledningen till Gazas svåra humanitära situation. En annan viktig försvårande faktor är konflikten mellan PA och Hamas. Hamas styr också Gazaremsan med ett auktoritärt och repressivt styre och räds inte att utsätta civilbefolkningen för fara genom att eskalera konflikten med Israel. Det finns inga tecken på lösningar i närtid. Migrationsanalys bedömer därför att Gaza även fortsatt kommer att befinna sig i en svår eller mycket svår humanitär situation.

¹²⁹ Save the children, *Children in Gaza conflict will suffer years to come*, 2021-05-21, [url](#) (Hämtad 2021-10-25)

¹³⁰ ABC News, 2021-07-24

4 Gränsövergången i Rafah

4.1 Bakgrund: Rafah-övergången

Utres från och inresa till Gaza sker främst via Rafah-övergången mellan norra Sinai i Egypten och Gaza. För att resa till och från Gaza från ett tredje land, krävs således även en resa genom Egypten eller i undantagsfall via Israel.¹³¹

Hamas tog efter sitt maktövertagande över kontrollen från PA på den palestinska sidan av Rafah år 2007. Egypten har dock alltid haft den främsta makten över Rafah och bestämmer om den ska vara öppen eller stängd, i säkerhetssamråd med bl.a. Israel.¹³² Rafah var under flera år i princip stängd men öppnade igen i maj 2018 med större frekvens. I januari 2019 övertog Hamas kontrollen av säkerheten på den palestinska sidan i Rafah från PA som hade haft den temporärt sedan november 2017.¹³³

Palestinier som reser ut via Gaza har alltid behövt registrera sig via Hamas inrikesministerium, även när PA kontrollerade övergången. Inrikesministeriet förfogar över en lista över personer som tillåts resa ut. Detta är en del av den elektroniska förregistrering som krävs för utresa. Den andra listan koordineras av de egyptiska myndigheterna i relation till de kriterier som tillämpats för utresa.¹³⁴ Koordinering mellan Egypten och Israel sker också.¹³⁵ När PA återvände till Gaza under 2017 hade de inte med sig egna datasystem utan behövde förlita sig på Hamas system. Hamas hade därmed fortsatt möjlighet att påverka vilka som kunde resa in och ut ur Gaza. Organisationen Gisha menar att Hamas tenderar att blockera personer att resa ut om de t.ex. har utestående skulder eller har kriminella anklagelser mot sig.¹³⁶ Om man däremot är på Hamas radar av politiska skäl, agerar de mindre konsekvent menar Gisha.¹³⁷

Även om en ökning skedde efter att Rafah öppnades år 2018, jämfört med de tre föregående åren, var ändå in- och utresorna fler åren 2010–2013. Under år 2019, då Rafah mestadels var öppen, var gränsen också stängd i 124 dagar – en tredjedel av året.¹³⁸ Enligt organisationen Freedom House berodde det bl.a. på att det var väldigt svårt att få Hamas godkännande för att resa ut och även svårt att få de egyptiska myndigheterna att behandla ansökan.¹³⁹

¹³¹ Migrationsverket, Lifos, s. 64

¹³² Migrationsverket, Lifos, s. 64.; Intervju med EUBAM Rafah, Tel Aviv, 2019-02-12; The Washington Institute, 2014-01-17

¹³³ Migrationsverket, Lifos, s. 64.; Intervju med EUBAM Rafah, Tel Aviv, 2019-02-12; The Washington Institute, 2014-01-17

¹³⁴ OCHA, *Recent trends in Palestinian access from Gaza: Erez and Rafah crossings*, 2018-10-08, [url](#) (Hämtad 2021-03-29); Intervju med EUBAM Rafah

¹³⁵ Intervju med EUBAM Rafah

¹³⁶ E-postkorrespondens med Gisha, 2021-04-04 samt 2021-04-11

¹³⁷ E-postkorrespondens med Gisha, 2021-04-04 samt 2021-04-11

¹³⁸ OCHA, *Gaza crossings: movement of people and goods, Rafah crossing: exit and entries of people*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

¹³⁹ Freedom House, *Freedom in the World 2019 - Gaza Strip*, 2019-02-04, [url](#) (Hämtad 2021-03-29)

4.2 Rafah 2020–2021

På grund av coronapandemin stängdes Rafah i mars 2020 för att skydda det mycket tätbefolkade Gaza från ett större utbrott. Efter det var Rafah stängt med undantag för några dagar vissa månader då man öppnade gränsen, framförallt för att släppa in Gazabor som varit utomlands och fastnat på grund av coronapandemin.¹⁴⁰

Den 9 februari 2021 öppnade Egypten Rafah tillsvidare, fem dagar i veckan, vilket tydligt syns i grafen nedan i form av ett markant ökat antal personer i rörelse via Rafah.¹⁴¹ Palestinska ambassaden i Kairo angav att det skedde som ett resultat av bilaterala samtal i Kairo mellan det palestinska och egyptiska ledarskapet för att underlätta passagen av palestinier till och från Gaza. Det skedde också efter att samtal hållits mellan Fatah och Hamas i Kairo där parterna enats om att respektera och acceptera resultatet av parlaments- och presidentvalen som skulle äga rum 22 maj respektive 31 juli 2021, men som i april ställdes in.¹⁴² Gränsen ska i och med detta vara öppen i mycket större utsträckning än de tidigare tre till fyra dagarna i veckan som rådde före pandemin.¹⁴³

Personer som vill återvända frivilligt till Gaza får transitera via Egypten om de har giltiga handlingar för att kunna komma in i Gaza. För detta krävs ett palestinskt PA-utfärdat pass eller giltigt ID-kort med Gaza-registrering. Palestinier utan dessa dokument kan således inte resa in i Gaza. Detta gäller t.ex. statslösa palestinier med 00-pass och resedokument utfärdade i andra länder. Dessa personer finns inte upptagna i det palestinska befolkningsregistret och ges av Israel inte rätten att komma in i Palestina.¹⁴⁴ Det krävs även att personen tar ett PCR-test som inte är äldre än 72 timmar före avresa till Egypten, för att påvisa att personen som reser in inte har en aktiv covid-19-smitta.¹⁴⁵

När en återvändande palestinier anlänt till flygplatsen i Kairo sätts personen på en buss som reser genom Sinai till Rafah.¹⁴⁶ Resan kan dock vara mödosam med säkerhetskontroller och många militära vägspärrar. En resa från Kairo till Gaza och vice versa borde ta mellan fem till sju timmar men tar avsevärt längre tid, upp till över tolv timmar på grund av alla vägspärrar och nattliga utgångsförbud som kan tvinga passagerare att sova i bussen.¹⁴⁷

Under den senaste våldseskaleringen var Rafah delvis stängd på grund av firandet av Eid al-Fitr den 12 till 16 maj 2021 men öppnade sedan åter för trafik, dock till en början endast för

¹⁴⁰ Al Jazeera, *In Pictures: Egypt-Gaza Rafah border crossing opens for 3 days*, 2020-08-12, [url](#) (Hämtad 2021-03-24); France 24, *Egypt opens Gaza border crossing 'indefinitely'*, 2021-02-09, [url](#) (Hämtad 2021-03-24)

¹⁴¹ OCHA, *Gaza Strip: Snapshot February 2021*, 2021-03-22, [url](#) (Hämtad 2021-03-30)

¹⁴² Al Jazeera, *Egypt 'indefinitely' opens Rafah border crossing with Gaza Strip*, 2021-02-10, [url](#) (Hämtad 2021-03-24)

¹⁴³ Times of Israel, *Egypt opens Rafah border crossing with Gaza 'indefinitely'*, 2021-02-09, [url](#) (Hämtad 2021-03-25)

¹⁴⁴ Lifos, Migrationsverket, s. 68; HRW, 2021-01-13

¹⁴⁵ Samtal med Louise Pesamaa, återvändandesambandsman hos gränspolis, placerad i Kairo, 2021-03-09

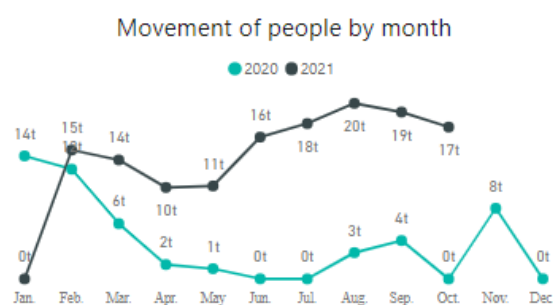
¹⁴⁶ Louise Pesamaa, 2021-03-09

¹⁴⁷ Lifos, Migrationsverket, s. 66 ff.; OCHA, *Recent trends in Palestinian access from Gaza: Erez and Rafah crossings*, 2018-10-08, [url](#) (hämtad 2019-03-18)

utresa från Gaza till Egypten.¹⁴⁸ Under denna period gjordes undantag för ett hundratal skadade som fördes ut via Rafah med ambulans till sjukhus i Sinai.¹⁴⁹

Rafah har sedan juni varit öppen för in- och utresor. En kortare nedstängning skedde 23 till 26 augusti, men gränsen öppnade som vanligt efter helgen den 29 augusti. Enligt Migrationsanalys källor var nedstängningen relaterad till den temporära uppblossningen av våld i Gaza i slutet av augusti. Efter detta tillfälle har Rafah fortsatt att vara öppen.¹⁵⁰

Bild 1: antal passager via Rafah per månad i tusental: 2020 och 2021

Källa: OCHA¹⁵¹

Som framgår av grafen har rörelserna av folk via Rafah ökat under 2021 jämfört med 2020. Detta sedan Egypten annonserade att gränsen skulle öppnas på obestämd tid.

Det finns inga kriterier för att resa ut, dock prioriteras patienter och studenter, men en ansökan måste lämnas in och behandlas av både Hamas-myndigheterna och Egypten, och väntelistan är lång. För att ansöka om utresa måste man förregistrera sig hos Hamas inrikesministerium och sedan vänta på en auktoriseringsprocess som kan ta månader eller ännu längre tid. Liksom tidigare kan Hamas stoppa personer från att resa ut men Egypten tar det definitiva beslutet.¹⁵²

Personliga kontakter och känningar (*wasta*) påverkar också människors möjligheter att ta sig ut. Personer under 40 år tillåts generellt inte resa ut utan särskilda skäl, om de inte har utländskt visum eller uppehållstillstånd. För att kringgå kriterierna kan man betala en så kallad koordinationsavgift, dvs. en muta som delas mellan egyptiska tjänstemän och Hamas. I praktiken finns också flera listor där man betalar olika mycket i koordineringsavgift och får olika snabb hantering. Detta gör också att det tar längre tid att komma ut för folk via den officiella listan.¹⁵³

¹⁴⁸ Sama News, مصر تفتح معبر رفح مع غزة, 2021-05-16, [url](#) (Hämtad 2021-06-04); Reuters, *Egypt opens Rafah Crossing early for Palestinians travellers*, 2021-05-16, [url](#) (Hämtad 2021-06-04)

¹⁴⁹ Reuters, 2021-05-16

¹⁵⁰ Anonym källa 1

¹⁵¹ OCHA, *Gaza crossings: movement of people and goods, Rafah crossing: exit and entries of people*, odaterad, [url](#) (Hämtad 2021-11-24)

¹⁵² Anonym källa 1

¹⁵³ Migrationsverket, Lifos, s. 64 ff; Anonym källa 1

4.3 Analys och bedömning av Rafah

Efter att Rafah stängt på grund av coronarestriktionerna är gränsen generellt öppen sedan februari 2021. Om Rafah håller öppet beror dock framförallt på Egypten och dess politik gentemot de palestinska aktörerna och på landets bedömning av säkerhetsrisken med en öppen, om än väl kontrollerad, gräns.

Egypten var huvudarkitekten bakom vapenvilan mellan Israel och Hamas 21 maj 2021 och har även varit alltmer involverat i att förhandla vapenvilor de senaste åren. Egyptens relation till både Hamas och Israel är dock ambivalent. Landet har ett nära säkerhetssamarbete med Israel samtidigt som man ofta uttalar stark kritik mot Israels behandling av palestinier. Det finns även en ambivalens i president Sisis hållning gentemot Hamas på grund av Hamas relation till det muslimska brödrskapet¹⁵⁴, samtidigt som Egypten lättat på restriktionerna kring Rafah och hjälper Gaza med bistånd efter konflikten i maj.

Egypten har tidigare bedömt att det utgör en säkerhetsrisk att hålla Rafah öppet och på liknande sätt som Israel upprätthållit rörelserestriktioner för palestinier genom att fullt ut ha kontrollerat palestiniernas in- och utresa till och från Gaza. Detta på grund av fruktan att salafistiska grupperingar skulle sprida sig från Gaza till egyptiska Sinai och på så vis förvärra säkerhetssituationen där. Så länge Hamas är i kontroll i Gaza och slår ner på dessa grupperingar är troligen Egyptens bedömning att säkerhetsrisken är tillräckligt liten. Egypten har även låtit bygga en mur utanför Rafah för att blockera tunnlar mellan Gaza och Egypten genom vilka militanta grupperingar ska ha tagit sig.

Den politiska kontexten är därmed komplex. Det gör det svårt att analysera Rafahs status och öppethållande på längre sikt men Migrationsanalys bedömning är att den kommer att fortsätta att vara öppen framgent på i alla fall medellång sikt.

¹⁵⁴ Den tidigare egyptiske presidenten Morsi dömdes till fängelse för att ha konspirerat med Hamas.

Källförteckning

Elektroniska källor

ABC News, *Gaza's children traumatized during recent 11-day conflict join generations taking year to heal*, 2021-07-24, <https://www.abc.net.au/news/2021-07-25/gaza-israel-conflict-changes-children/100320852> (Hämtad 2021-11-24)

Al Jazeera, *In Pictures: Egypt-Gaza Rafah border crossing opens for 3 days*, 2020-08-12, <https://www.aljazeera.com/gallery/2020/8/12/in-pictures-egypt-gaza-rafah-border-crossing-opens-for-3-days> (Hämtad 2021-03-24)

Al Jazeera, *Gaza children struggle with studies during COVID-19 lockdown*, 2020-10-16, <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/16/gaza-children-struggle-with-studies-during-covid-19-lockdown> (Hämtad 2021-04-26)

Al Jazeera, *Egypt 'indefinitely' opens Rafah border crossing with Gaza Strip*, 2021-02-10, <https://www.aljazeera.com/news/2021/2/10/egypt-opens-rafah-border-crossing-with-blockaded-gaza-strip> (Hämtad 2021-03-24)

Al Jazeera, *More arrests in Jerusalem as rockets fired from Gaza*, 2021-04-25, <https://www.aljazeera.com/news/2021/4/25/rockets-fired-from-gaza-towards-israel-amid-arrests-in-jerusalem> (Hämtad 2021-04-26)

Al Jazeera, *What is behind Israel's targeting of prominent buildings in Gaza?*, 2021-05-19, <https://www.aljazeera.com/news/2021/5/19/what-is-behind-israels-targeting-of-prominent-buildings-in-gaza> (Hämtad 2021-06-04)

Al Jazeera, *Gaza reconstruction to start by October after \$1bn pledged*, 2021-09-25, <https://www.aljazeera.com/news/2021/9/25/gaza-reconstruction-process-to-start-by-october> (Hämtad 2021-10-27)

Al Monitor, *Israel cracks down on Hamas as Palestinian elections nears*, 2021-04-15, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/04/israel-cracks-down-hamas-palestinian-election-nears> (Hämtad 2021-11-03)

Al Monitor, *Israeli campaign against Gaza further strains already fragile health sector*, 2021-05-21, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/05/israeli-campaign-against-gaza-further-strains-already-fragile-health-sector> (Hämtad 2021-06-09)

Amnesty International, *Israel and Occupied Palestinian Territories 2019*, 2020-02-18, <https://www.ecoi.net/en/document/2025832.html> (Hämtad 2021-03-30)

Amnesty International, *Israel and Occupied Palestinian Territories 2019*, 2020-02-18, <https://www.ecoi.net/en/document/2025832.html> (Hämtad 2021-03-30)

Amnesty International, *Israel/ OPT: Cycle of impunity leaves civilians once again paying the price amid escalation of hostilities*, 2021-05-12, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/05/israel-opt-cycle-of-impunity-leaves-civilians-once-again-paying-the-price-amid-escalation-of-hostilities/> (Hämtad 2021-06-08)

- AP News, *Explainer: Jerusalem dispute could derail Palestinian vote*, 2021-04-19, <https://ap-news.com/article/jerusalem-general-news-middle-east-ab5c7a3b19e99e41ff6b842edd0680e5> (Hämtad 2021-11-03)
- Arab News, *Virus lockdown brings new misery to long-suffering Gaza*, 2020-08-29, <https://www.arabnews.com/node/1726211/middle-east> (Hämtad 2021-04-26)
- Associated Press (AP), *Jerusalem tension triggers Gaza-Israel fire exchange*, 2021-04-25, <https://apnews.com/article/israel-gaza-strip-middle-east-religion-jerusalem-e37ec6fe6f28f254cd617e9b4a206d3e> (Hämtad 2021-04-26)
- Associated Press (AP), *More Jerusalem clashes on eve of contentious Israeli parade*, 2021-05-10, <https://apnews.com/article/jerusalem-middle-east-israel-lifestyle-religion-3950be6592d333a429c5cf9202d221d7> (Hämtad 2021-06-04)
- BBC News, *East Jerusalem clashes leave over 100 injured*, 2021-04-23, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-56854275> (Hämtad 2021-06-02)
- BBC News, *Jerusalem protests: Netanyahu defends Israeli action after clashes with Palestinians*, 2021-05-10, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57049126> (Hämtad 2021-05-12)
- BBC News, *Israel Gaza conflict: Netanyahu says strikes to 'continue at full force'*, 2021-05-16, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57131272> (Hämtad 2021-06-03)
- BBC News, *'His death is a catastrophe': Gaza doctors mourn specialist killed in air strike*, 2021-05-20, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57148580> (Hämtad 2021-06-04)
- BBC News, *Israel-Palestinian conflict: Aid arrives in Gaza as ceasefire holds*, 2021-05-22, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57208911> (Hämtad 2021-06-09)
- BBC News, *The dilemma of rebuilding Gaza without rearming Hamas*, 2021-06-10, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57396819> (Hämtad 2021-06-14)
- BBC News, *Israel strikes in Gaza after fire balloons launched*, 2021-06-16, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57492745> (Hämtad 2021-10-26);
- Britannica, *Gaza Strip – Conflict with Israel*, 2020-09-10, <https://www.britannica.com/place/Gaza-Strip> (Hämtad 2021-03-08)
- Britannica, *Gaza Strip – Introduction and Quick Facts samt Geography*, 2020-09-10, <https://www.britannica.com/place/Gaza-Strip> (Hämtad 2021-03-08)
- Carnegie Endowment for International, *Hamas' Inability to Capitalize on the War in Gaza*, 2021-07-20, <https://carnegieendowment.org/sada/85001> (Hämtad 2021-12-15)
- CNBC, *Israel airstrikes kill 33 Palestinians, rockets fired from Gaza*, 2021-05-16, <https://www.cnn.com/2021/05/16/israel-air-strikes-kill-33-palestinians-rockets-fired-from-gaza.html> (Hämtad 2021-06-04)
- CNN, *Israel launches airstrikes after rockets fired at Jerusalem from Gaza*, 2021-05-11, <https://edition.cnn.com/2021/05/10/middleeast/jerusalem-clashes-monday-intl/index.html> (Hämtad 2021-05-12)

Commissariat Général Aux Réfugiés et aux Apatrides (CGRS), *COI Focus, Territoire Palestinien - Gaza Situation Sécuritaire*, 2020-10-05, https://www.cgra.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_territoire_palestinien_-_gaza_situation_securitaire_20201005.pdf (Hämtad 2021-03-09)

Dagens Nyheter (DN), *Kravallerna sprider sig till Gaza och Västbanken*, 2021-04-24, <https://www.dn.se/varlden/kravallerna-sprider-sig-till-gaza-och-vastbanken/> (Hämtad 2021-04-27)

DN, *Israel förbereder sig för fler attacker från Gaza*, 2021-05-12, <https://www.dn.se/varlden/israel-forbereder-sig-for-fler-attacker/> (Hämtad 2021-06-04)

DN, *Många döda efter nattens attacker i Gaza*, 2021-05-12, <https://www.dn.se/varlden/manga-doda-efter-nattens-attacker-i-gaza/> (Hämtad 2021-05-12)

Deutsche Presse-Agentur (DPA) International, *UN to investigate possible war crimes during Israel-Gaza escalation*, 2021-05-27, <https://www.dpa-international.com/topic/un-investigate-possible-war-crimes-israel-gaza-escalation-urn%3Anewsml%3Adpa.com%3A20090101%3A210527-99-769108> (Hämtad 2021-06-08)

Egypt Independent, *Reconstruction begins in Gaza Strip as Egyptian crews remove rubble*, 2021-06-06, <https://www.egyptindependent.com/reconstruction-begins-in-gaza-strip-as-egyptian-crews-remove-rubble/> (Hämtad 2021-06-09)

El-Khodary, Basel, Samara, Muthanna & Askew, Chris, "Traumatic Events and PTSD Among Palestinian Children and Adolescents: The Effect of Demographic and Socioeconomic Factors", i *Front Psychiatry*, 2020:11:4, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsy.2020.00004/full> (Hämtad 2021-04-26)

Forbes, *How Hamas' Arsenal Shaped the Gaza War of May 2021*, 2021-05-25, <https://www.forbes.com/sites/sebastienrobin/2021/05/25/how-hamass-arsenal-shaped-the-gaza-war-of-may-2021/?sh=171e320b79df> (Hämtad 2021-12-15)

France 24, *Egypt opens Gaza border crossing 'indefinitely'*, 2021-02-09, <https://www.france24.com/en/live-news/20210209-egypt-opens-gaza-border-crossing-indefinitely-1> (Hämtad 2021-03-24)

France 24, *Israeli air strike flattens Gaza building housing AP, Al-Jazeera as violence spirals*, 2021-05-15, <https://www.france24.com/en/live-news/20210515-israel-strikes-high-rise-building-housing-ap-al-jazeera-offices-in-gaza-city> (Hämtad 2021-03-24)

Freedom House, *Freedom in the World 2019 - Gaza Strip*, 2019-02-04, <https://freedomhouse.org/country/gaza-strip/freedom-world/2019> (Hämtad 2021-03-29)

Freedom House, *Gaza Strip: Freedom in the World 2021 Country Report*, 2021-03-03, <https://freedomhouse.org/country/gaza-strip/freedom-world/2019> (Hämtad 2021-06-09)

Gisha, *Closing In – Life and Death in Gaza's Access Restricted Areas*, aug. 2018, http://gisha.org/UserFiles/File/publications/ARA_EN.pdf (hämtad 2021-03-30)

Gisha, *Surge in COVID cases in the Gaza Strip*, 2021-04-07, <https://gisha.org/updates/12910> (Hämtad 2021-04-21).

Haaretz, *Gaza Kids Live in Hell: A Psychologist Tells of Rampant Sexual Abuse, Drugs and Despair*, 2017-11-11, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/MAGAZINE-gaza-kids->

[live-in-hell-a-psychologist-tells-of-sex-abuse-drugs-and-despair-1.5464038](#) (Hämtad 2021-06-10)

Home Office, *Report of a Home Office Fact-Finding Mission Occupied Palestinian Territories: freedom of movement, security and human rights situation*, mars 2020, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44088> (Hämtad 2021-03-29)

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2020: Israel and Palestine – events of 2019*, 2020-01-14, <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/israel/palestine> (Hämtad 2021-03-23)

HRW, *World Report 2021: Israel and Palestine*, 2021-01-13, <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/israel/palestine> (Hämtad 2021-03-30)

HRW, *Gaza: Apparent War Crimes During May Fighting*, 2021-07-27, <https://www.hrw.org/news/2021/07/27/gaza-apparent-war-crimes-during-may-fighting> (Hämtad 2021-11-19)

International Crisis Group, *Beyond Business as Usual in Israel-Palestine*, 2021-08-10, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/israel-palestine/225-beyond-business-usual-israel-palestine> (Hämtad 2021-10-25)

Läkare utan gränser, *Mental health care in Gaza: an accumulation of traumatic events*, 2021-06-01, <https://www.doctorswithoutborders.org/what-we-do/news-stories/story/mental-health-care-gaza-accumulation-traumatic-events> (Hämtad 2021-11-24),

Migrationsverket, Lifos, *Situationen i Palestina – Västbanken och Gaza*, 2019-05-22, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43126> (Hämtad 2021-03-08)

Migrationsverket, Migrationsanalys, *Landinformation: Palestina – Säkerhetsläget i Gaza och gränsövergången i Rafah*, 2021-04-29, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=45490> (Hämtad 2021-12-03)

New York Times, *After Years of Quit, Israeli-Palestinian Conflict Exploded. Why Now?*, 2021-05-15, <https://www.nytimes.com/2021/05/15/world/middleeast/israel-palestinian-gaza-war.html> (Hämtad 2021-06-10)

New York Times, *Airstrike Damages Gaza's Only Covid-19 Testing Lab, Officials Say*, 2021-05-18, <https://www.nytimes.com/2021/05/18/world/middleeast/israel-gaza-covid-lab.html> (Hämtad 2021-06-04)

New York Times, *What Drove the Israel-Gaza Conflict? Here's What You Need to Know?*, 2021-11-17, <https://www.nytimes.com/article/israel-gaza-what-we-know.html> (Hämtad 2021-12-15)

Norman, Julie, "Israel-Palestine conflict: The role of Hamas and Fatah rivalry in the latest conflict", i *The Conversation*, 2021-05-12, <https://theconversation.com/israel-palestine-conflict-the-role-of-hamas-and-fatah-rivalry-in-latest-violence-160814> (Hämtad 2021-11-30)

Reuters, *Gaza receives COVID vaccines from UAE, helped by Abbas rival*, 2021-02-21, <https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-palestinians-rivals-i-idUSKBN2AL0D3> (Hämtad 2021-03-09)

Reuters, *Israel air strikes kill 42 Palestinians, rockets fired from Gaza*, 2021-05-15, <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-bombs-hamas-gaza-chiefs-home-fighting-enters-seventh-day-2021-05-15/> (Hämtad 2021-06-14)

Reuters, *Egypt opens Rafah Crossing early for Palestinians travellers*, 2021-05-16, <https://www.reuters.com/world/middle-east/egypt-opens-rafah-crossing-early-palestinian-travellers-sources-2021-05-16/> (Hämtad 2021-06-04)

Sama News, *بأبوابه واحد.. مصر تفتح معبر رفح مع غزة*, 2021-05-16, <https://samane.ps/ar/post/470720/%D8%A8%D8%A7%D8%AA%D8%AC%D8%A7%D9%87-%D9%88%D8%A7%D8%AD%D8%AF-%D9%85%D8%B5%D8%B1-%D8%AA%D9%81%D8%AA%D8%AD-%D9%85%D8%B9%D8%A8%D8%B1-%D8%B1%D9%81%D8%AD-%D9%85%D8%B9-%D8%BA%D8%B2%D8%A9> (Hämtad 2021-06-04);

Save the Children, *'Denial of health care outside Gaza is a death trap for children': Save the Children*, 2020-07-29, <https://www.savethechildren.net/news/%E2%80%98denial-healthcare-outside-gaza-death-sentence-children%E2%80%99-save-children> (Hämtad 2021-04-26)

Save the Children, *Children in Gaza conflict will suffer years to come*, 2021-05-21, <https://www.savethechildren.net/news/children-gaza-conflict-will-suffer-years-come> (Hämtad 2021-10-25)

SVT Nyheter, *FN: Brott under striderna i Gaza ska utredas*, 2021-05-27, <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/fn-brott-under-striderna-i-gaza-ska-utredas> (Hämtad 2021-06-08)

The Guardian, *Israel launches airstrikes on Gaza Strip after Hamas rocket attack*, 2021-05-10, <https://www.theguardian.com/world/2021/may/10/hamas-fires-rockets-into-israel-in-dispute-over-jerusalem-mosque> (Hämtad 2021-06-02)

The Guardian, *Israeli police storm al-Aqsa mosque ahead of Jerusalem Day march*, 2021-05-10, <https://www.theguardian.com/world/2021/may/10/dozens-injured-in-clashes-over-israeli-settlements-ahead-of-jerusalem-day-march> (Hämtad 2021-05-12)

The Institute for National Security Studies, *Operation Guardian of the Walls: Two Parallel Dimensions and Three Stark Surprises*, 2021-05-23, <https://www.inss.org.il/publication/war-in-two-dimensions/> (Hämtad 2021-11-25)

The Jerusalem Post, *Netanyahu: Gaza terrorists crossed red line with Jerusalem rockets*, 2021-05-10, <https://www.jpost.com/breaking-news/netanyahu-gaza-terrorists-crossed-red-line-with-jerusalem-rockets-667789> (Hämtad 2021-05-12)

The Jerusalem Post, *Israel declares state of emergency in Lod as riots shake Jewish-Arab city*, 2021-05-12, <https://www.jpost.com/israel-news/border-police-officers-diverted-to-lod-amid-violent-protests-667894> (Hämtad 2021-05-12)

The National, *Schools close in Gaza amid Covid-19 surge*, 2021-04-07, <https://www.thenationalnews.com/mena/schools-close-in-gaza-amid-covid-19-surge-1.1199170> (Hämtad 2021-04-26)

The Times of Israel, *Egypt opens Rafah border crossing with Gaza 'indefinitely'*, 2021-02-09, <https://www.timesofisrael.com/egypt-opens-rafah-border-crossing-with-gaza-strip-indefinitely/> (Hämtad 2021-03-25)

The Times of Israel, *In bid to stem violent protests, police allow crowds at Old City's Damascus Gate*, 2021-04-25, <https://www.timesofisrael.com/after-violent-protests-police-lift-policy-barring-crowds-at-old-city-gate/> (Hämtad 2021-04-26)

The Times of Israel, *Israel said to warn Hamas of major retaliation if rocket fire continues*, 2021-04-26, <https://www.timesofisrael.com/israel-said-to-warn-hamas-of-major-retaliation-if-rocket-fire-continues/> (Hämtad 2021-04-26)

The Times of Israel, *Gaza terrorists fire hundreds of rockets at Israel; IDF pummels Hamas targets*, 2021-05-11, <https://www.timesofisrael.com/6-israelis-wounded-as-hamas-launches-massive-rocket-barrage-on-ashkelon/> (Hämtad 2021-05-12)

The Times of Israel, *Overnight Hamas barrages kill father and daughter in Lod, woman in Rishon Lezion*, 2021-05-12, <https://www.timesofisrael.com/woman-and-child-killed-in-lod-as-hamas-launches-another-massive-rocket-barrage/> (Hämtad 2021-05-12)

The Times of Israel, *IDF launches waves of strikes against Gaza amid rare pause in rocket attacks*, 2021-05-18, <https://www.timesofisrael.com/idf-launches-waves-of-strikes-against-gaza-amid-rare-pause-in-rocket-attacks/> (Hämtad 2021-06-04)

The Times of Israel, *'Guardian of the Walls' wasn't the resounding victory the IDF had hoped for*, 2021-05-23, <https://www.timesofisrael.com/guardian-of-the-walls-wasnt-the-resounding-victory-the-idf-had-hoped-for/> (Hämtad 2021-06-04)

The Times of Israel, *Poll shows 'dramatic' surge in Palestinian support for Hamas after Gaza fighting*, 2021-06-15, <https://www.timesofisrael.com/poll-shows-dramatic-surge-in-palestinian-support-for-hamas-after-gaza-fighting/> (Hämtad 2021-10-27)

The Washington Institute, *The New Triangle of Egypt, Israel, and Hamas*, 2014-01-17, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/new-triangle-egypt-israel-and-hamas> (Hämtad 2021-06-14);

The Washington Post, *Israeli airstrikes kill 42 in Gaza as Biden, regional partners push for cease-fire*, 2021-05-16, <https://www.washingtonpost.com/world/2021/05/16/predawn-israeli-air-strikes-kill-23-gaza-biden-regional-partners-urge-cess-fire/> (Hämtad 2021-06-03)

Unicef, *State of Palestine - Humanitarian Situation Report, End of Year 2020*, 2021-01-20, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNICEF%20State%20of%20Palestine%20Humanitarian%20Situation%20Report%20-%20End%20of%20Year%202020.pdf> (Hämtad 2021-04-22)

Unicef, *Children bear brunt of violence in Gaza*, 2021-05-21, <https://www.unicef.org/stories/children-bear-brunt-violence-gaza> (Hämtad 2021-06-10)

United Nations (UN), *Gaza 10 years later*, 2017-07-11, https://unsco.unmissions.org/sites/default/files/gaza_10_years_later_-_11_july_2017.pdf (hämtad 2018-11-30)

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Recent trends in Palestinian access from Gaza: Erez and Rafah crossings*, 2018-10-08, <https://www.ochaopt.org/content/recent-trends-palestinian-access-gaza-erez-and-rafah-crossings> (Hämtad 2021-03-29)

OCHA, *Child labour increasing in Gaza*, 2019-05-14, <https://www.ochaopt.org/content/child-labour-increasing-gaza> (Hämtad 2021-06-10)

OCHA, *Two years on: people injured and traumatized during the "Great March of Return" are still struggling*, 2020-04-06, <https://www.ochaopt.org/content/two-years-people-injured-and-traumatized-during-great-march-return-are-still-struggling> (Hämtad 2021-06-10)

OCHA, *Gaza Strip: Snapshot February 2021*, 2021-03-22, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-strip-snapshot-february-2021> (Hämtad 2021-03-30)

OCHA, *Escalation in the Gaza Strip, the West Bank and Israel - Flash Update #5 as of 12:00 15 May 2021*, 2021-05-15, <https://www.ochaopt.org/content/escalation-gaza-strip-west-bank-and-israel-flash-update-5-1200-15-may-2021> (Hämtad 2021-06-03)

OCHA, *Escalation in the Gaza Strip, the West Bank and Israel - Flash Update #8 as of 12:00, 18 May 2021*, 2021-05-18, <https://www.ochaopt.org/content/escalation-gaza-strip-west-bank-and-israel-flash-update-8-1200-18-may-2021> (Hämtad 2021-06-04)

OCHA, *Response to the escalation in the oPt - Situation Report No. 1 (21-27 May 2021)*, 2021-05-27, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-1-21-27-may-2021> (Hämtad 2021-06-04)

OCHA, *Protection of Civilians Report - 24-31 May 2021*, 2021-06-04, <https://www.ochaopt.org/poc/24-31-may-2021> (Hämtad 2021-06-09)

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 4 (11-17 June 2021)*, 2021-06-18, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-4-11-17-june-2021> (Hämtad 2021-10-26);

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 5 (18-24 June)*, 2021-06-25, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-5-18-24-june-2021> (Hämtad 2021-10-26)

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 6 (25 June – 1 July)*, 2021-07-02, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-6-25-june-1-july-2021> (Hämtad 2021-10-26)

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 7 (2-7 July 2021)*, 2021-07-08, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-7-2-7-july-2021> (Hämtad 2021-10-26);

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 8 (8-28 July 2021)*, 2021-07-30, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-8-8-28-july-2021> (Hämtad 2021-10-26)

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 9 (August 2021)*, 2021-09-03, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-9-august-2021> (Hämtad 2021-10-26)

OCHA, *Response to the escalation in the OpT – Situation Report No. 10 (September 2021)*, 2021-10-14, <https://www.ochaopt.org/content/response-escalation-opt-situation-report-no-10-september-2021> (Hämtad 2021-10-25)

OCHA, *Protection of Civilians Report, 21 September – 4 October 2021*, 2021-10-22, <https://www.ochaopt.org/poc/21-september-4-october-2021> (Hämtad 2021-10-26)

OCHA, "Overview", *The Humanitarian Bulletin – Gaza after the May escalation*, 2021-11-03, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-bulletin-november-2021> (Hämtad 2021-11-10)

OCHA, "Displaced for the third time; the trauma that never abates: Kamal's story", *The Humanitarian Bulletin: Gaza after the May escalation – November 2021*, 2021-11-03,

<https://www.ochaopt.org/content/displaced-third-time-trauma-never-abates-kamal-s-story> (Hämtad 2021-11-24)

OCHA, *Protection of Civilians 2-15 November*, 2021-11-19, <https://www.ochaopt.org/poc/2-15-november-2021> (Hämtad 2021-11-19)

OCHA, *Data on casualties - Palestinian fatalities*, (uttag av område: Västbanken; förövre: israeliska styrkor; datum för incident: 2008-2021), odaterat, <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (hämtat 2021-11-28)

OCHA, *Data on casualties - Palestinian injuries*, (uttag av område: Västbanken; förövre: israeliska styrkor; datum för incident: 2008-2021), odaterat, <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (hämtat 2021-11-28)

OCHA, *Electricity in the Gaza Strip*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/page/gaza-strip-electricity-supply> (Hämtad 2021-11-24).

OCHA, *Gaza crossings: movement of people and goods – Erez crossing*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/data/crossings> (Hämtad 2021-11-24)

OCHA, *Gaza crossings: movement of people and goods, - Rafah crossing: exit and entries of people*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/data/crossings> (Hämtad 2021-11-24)

OCHA, *Gaza Strip: Critical Humanitarian Indicators/Protection*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/page/gaza-strip-critical-humanitarian-indicators> (Hämtad 2021-06-08).

United States Department of States (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2018 - Israel, Golan Heights, West Bank, and Gaza - West Bank and Gaza*, 2019-03-13, <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/israel-golan-heights-west-bank-and-gaza/> (Hämtad 2021-03-30)

USDOS, *2020 Country Reports on Human Rights Practices: West Bank and Gaza*, 2021-05-12, <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/israel-west-bank-and-gaza/west-bank-and-gaza/> (Hämtad 2021-06-08)

Utrikespolitiska Institutet (UI), Landguiden, *Palestina – Modern historia*, 2021-02-24, tillgänglig via betaltjänst: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/modern-historia/> (Hämtad 2021-03-08)

Vox, *Israel-Gaza ceasefire: Gaza's humanitarian crisis isn't over*, 2021-05-21, <https://www.vox.com/2021/5/21/22440537/gaza-fighting-humanitarian-crisis> (Hämtad 2021-06-12)

Wall Street Journal, *With Iranian Help, Hamas Builds 'Made in Gaza' Rockets and Drones to Target Israel*, 2021-05-21, <https://www.wsj.com/articles/with-iranian-help-hamas-builds-made-in-gaza-rockets-and-drones-to-target-israel-11621535346> (Hämtad 2021-06-14)

Washington Institute for Near East Policy, *Policy analysis: A military assessment of the Israeli-Hamas conflict*, 2021-05-21, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/military-assessment-israel-hamas-conflict> (Hämtad 2021-11-10)

Wispelwey, Bram & Abu Jamei, Yasser, "The Great March of Return: Lessons from Gaza on Mass Resistance and Mental Health", i *Health and Human Rights Journal*, vol. 22/1, juni 2020, <https://www.hhrjournal.org/2020/06/the-great-march-of-return-lessons-from-gaza-on-mass-resistance-and-mental-health/> (Hämtad 2021-06-03)

World Bank, *Gaza Economy on the Verge of Collapse, Youth Unemployment Highest in the Region at 60 Percent*, 2015-05-21, <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2015/05/21/gaza-economy-on-the-verge-of-collapse> (hämtad 2018-12-05)

World Bank, *West Bank and Gaza - Assistance Strategy for the period FY18-21*, 2017-11-06, <http://documents.worldbank.org/curated/en/339871512568083583/West-Bank-and-Gaza-Assistance-Strategy-for-the-period-FY18-21> (Hämtad 2021-04-19)

World Bank, *Cash-Strapped Gaza and an Economy in Collapse Put Palestinian Basic Need at Risk*, 2018-09-25, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/09/25/cash-strapped-gaza-and-an-economy-in-collapse-put-palestinian-basic-needs-at-risk> (hämtad 2018-12-05).

World Health Organization (WHO), *Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report 84, Monthly issue: 22 October to 18 November 2021*, odaterad, <https://www.un.org/unispal/document/coronavirus-disease-2019-opt-who-situation-report-84/> (Hämtad 2021-11-23)

World Vision International, *Analysis on Child Protection Situation in the West Bank on the International Day of Innocent Children Victims of Aggression 2020 - Jerusalem–West Bank–Gaza*, 2020-06-08, <https://www.wvi.org/stories/jerusalem-west-bank-gaza/analysis-child-protection-situation-west-bank-international-day> (Hämtad 2021-06-10)

Otryckta källor

Anonym källa 1

Intervju med EUBAM Rafah, Tel Aviv, 2019-02-12

E-postkorrespondens med Gisha, 2021-04-04 samt 2021-04-11

Telefonsamtal med Louise Pesamaa, återvändandesambandsman hos gränspolisén, placerad i Kairo, 2021-03-09